ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК





10. XI 1989. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LI ● 20.000 ДИН ● БРОЈ 1976

Немачка 2.50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD, Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 8,40 SEK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 180 GRD

ВЕЛИКА
НАГРАДНА ИГРА
ПОЧИЊЕ САДА И ОВДЕ!
ГЛАВНА НАГРАДА
АУТОМОБИЛ!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Ripley

Веровали или не!



КЕЛВИН КУЛИЏ

(1872–1933)

30. ПРЕДСЕДНИК (САД) НИЈЕ ПО ДРУГИ ПУТ ХТЕО ДА СЕ КАНДИДУЈЕ ЗА ИЗБОРЕ ИАКО ЈЕ ИМАО ВЕЛИКЕ ИЗГЛЕДЕ ДА ПОБЕДИ. КАД СУ ГА ПИТАЛИ ЗАШТО ОДУСТАЈЕ, ОДГОВОРИО ЈЕ: „ЗАТО ШТО НЕМАМ ШАНСЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ."



НАЈСТАРИЈИ ЈУЖНОАМЕРИЧКИ ПОРТРЕТ

КОЈИ НОСИ ДАТУМ НАСЛИКАО ЈЕ 1599. ЈЕДАН ШПАНСКИ СЛИКАР. НА ЊЕМУ СУ ПРИКАЗАНИ ИМУЋНИ ПОТОМЦИ РОБОВА ОКИЋЕНИ СКУПОЦЕНИМ НАКИТОМ. ОНИ СУ ЧАК ПРОСЕЦАЛИ КОЖУ И У СВАКИ ПРОРЕЗ СТАВЉАЛИ ЗЛАТО, ТИРКИЗ И СМАРАГДЕ.



МАРКЕ ЗА БУКЕТ

ФРАНЦУС РОБЕРТ МОКЕ ЈЕ ЗА 60 ГОДИНА САКУПИО 800000 МАРАКА, А НЕДАВНО ЈЕ ОД 350000 КОМАДА НАПРАВИО НЕОБИЧАН БУКЕТ.

ЛЕЊИВАЦ

ГОТОВО ЦЕО ЖИВОТ ПРОВОДИ НА ДРВЕТУ ВИСЕЋИ НА ГРАНИ, ЛЕЂИМА ОКРЕНУТ НАДОЛЕ. У ОВОМ ПОЛОЖАЈУ СПАВА, ПАРИ СЕ, ДОНОСИ МЛАДУНЦЕ И У ЊЕМУ ЧАК ОСТАНЕ НЕКО ВРЕМЕ И КАД УГИНЕ.



ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● Немац који је 1985. године листу „Штерн" продао лажни Хитлеров дневник опет се бави фалсификатима. Он је недавно у Штутгарту отворио галерију слика у којој излаже и продаје искључиво копије. Овога пута



никога не жели да превари, па је на полеђину сваког дела залепио велику етикету на којој пише „фалсификат".

●●● према најновијим показатељима просечна Американка је дебела, кратковида, недостаје јој понеки зуб и стално се свађа са мужем.



Има кућу, два телевизора, десет кредитних картица и радио који слуша по једанаест часова дневно. У кућним пословима проводи око три часа, углавном припрема смрзнуте намирнице, а стан чисти веома површно.

●●● пошто су јаја велики извор холестерола, једног од кривaца болести крвотока, инфаркта и можданог удара,



одгајивачи носиља из САД успели су уз помоћ научника да приморају коке да носе јаја која садрже само 195 милиграма холестерола уместо уобичајених 250. Тајна је у нарочитој дијеталној исхрани која се састоји од житарица и минералних соли.

●●● овога лета готово све римске улице биле су излепљене плакатима на којима



ма се туристи упозоравају да градом не иду полунаги или у купаћим костимима као да су на плажи. Градским оцима је већ досадило да гледају непристојно разголићене шетаче, па су одлучили да их уразуме и упристоје тако што ће почети да их кажњавају.

●●● америчка „Фондација за истраживања узрока главобоље" недавно је у Бос-



тону приредила изложбу која је побрала велики успех. На њој су била изложена уметничка дела са насловима као што су: „Несносна мигрена", „Узми два аспирина", „Јеси ли био код психијатра", „Живот је пакао" и слично.

●●● вино се пило још у древној Месопотамији, шест хиљада година пре наше ере. Како показују глинене таблице из тог периода, Сумери су од јечма справљали чак 19 различитих врста пива.

Илустровао: Предраг Милићевић


WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК


ХМ... ДА ЛИ ДА ЈЕ ПОНИШТИМ...
ХИПОТЕКА
...ИЛИ ДА ЈЕ ЗАДРЖИМ?


ПСТ! ТО САМ ЈА, ТВОЈА ЛОША САВЕСТ!


СЛУШАЈ, БАЈО, МИ ОДЛУЧУЈЕМО О ОГРОМНИМ ПОСЛОВИМА!


НАША ДЕВИЗА ЈЕ ОДУВЕК БИЛА – НЕМАЈ МИЛОСТИ!


СТОЈ! СТАНИ, БАЈО! ЈА САМ ТВОЈА ДОБРА САВЕСТ! ПОСЛУШАЈ МЕ!


ИМАЈ МИЛОСТИ! МИЛОСТ ЈЕ ПЛЕМЕНИТО ОСЕЋАЊЕ...


...АЛИ НЕ У ОВОМ СЛУЧАЈУ!
5-28

РАЗВЕЈАНИ ИЗ СЕЛА ВЕТРОВА

ДЕЦА БЕЗ „ТАТКОВИНЕ"

Из егејског дела Македоније на пут без повратка отишло је у бели свет на хиљаде деце: коњима, камионима, возовима. Да ли је грађански рат 1946–49. био само повод за беспримеран егзодус?!

Прича није из романа „На Дрини ћуприја". Смештена је у друго време, ни простор није исти. Дакле, средина овог века, западни део Грчке, односно Егејска Македонија. Тема: одвођење деце из родитељских домова, за многе на пут без повратка. Сцена је забележена 25. марта 1948. у селу Крчишту поред варошице Костур, недалеко од грчко-албанске границе:

„Напред је ишао Митре, поред њега Кире, за њим Софка. За леву руку је држала Ленку, десно поред ње је трчкарао Коста. Одједном је застао, ставио два прста у уста и зазвиждао, па сачекао мало. Куче које је лежало испод стрехе лењо се дигло, стресло невидљиве буве и догегало до Косте.

– Дођи, Шарко, дођи – викао је дечко лупајући дланом по колену.

Шарко је у ваздуху ухватио бачено парче хлеба, лизнуо Кости руку и наставио да хода поред њега...

Испред цркве се сакупило читаво село. Двојица војника ДАГ-а (Демократска армија Грчке – прим. П. М.) са шмајсерима обешеним о раме... Измешани деца, жене, старци. Мајке нешто шапућу, стежу хладне ручице не би ли их угрејале пред пут. Старци кришом надланицом бришу очи... Прозивају, броје. Сви су ту. Митревица расплетене косе није издржала, клекла је и закукала. Прихватише и друге. У празне корпе на коњима сместили су малу децу која су раширених очију гледала шта се збива.

– Мамооо! – пуче глас када коњи кренуше. – Мамооо! Мамооо! Мамооо...

Неми, људи стоје гледајући како иза брега нестају главице које су извиривале из корпи..."

Поп Васил је у месној цркви на последњој страници пожутелог Светог писма дрхтавом руком исписао:

„Хиљаду деветсто четрдесет осмо господње лето, месец март, дан двадесет пети. Педесет четворо деце са три жене отишло је после подне. Предвече су ушли у Албанију. У селу су остали млађи од две године...

Небројани број

Ово је епизода из књиге Петра Наковског „И каменот е земја". Аутор је, као једанаестогодишњак, и сам био у каравану који је из села Крчишта кренуо на пут без повратка, до тамо далеке Пољске, са сестрама Дитом, Гулом и Левком. Био је то један од бројних егзодуса нашег века који смо, тако се ваљда хтело и смело, брзо заборавили. А десило се следеће.

После другог светског рата грчка влада је разоружала јединице ЕЛАС-а, Народноослободилачке војске. Многи бивши борци и руководиоци ЕЛАС-а били су изложени прогонима, па је велики део њих одбегао у планине. Са њима и Вафијадис Маркос, политички комесар Македонске групе дивизија ЕЛАС, који убрзо постаје и врховни командант Демократске армије Грчке са 32 партизанска одреда јачине око 20.000 бораца.

Влада ангажује око 120.000 војника и, уз помоћ САД и Велике Британије, напада слободну територију Егејске Македоније, Тесалије, Епира, Тракије и Пелопонеза на којој је проглашена слободна и независна република. Грађански рат бесни не штедећи никога. Блоковска подела света заоштрава сукоб. Међутим, на врхунцу моћи, са војском од 35.000 бораца, Централни комитет Комунистичке партије Грчке је уклонио Маркоса. Уместо партизанског начина ратовања ДАГ прелази на тзв. одбрану утврђених планина.

Као и у сваком рату највише страдају цивили, посебно деца. Фебруара 1948, у време кад је слободна територија притиснута са свих страна и изложена свакодневном бомбардовању, донесена је одлука да се деца узраста од 2 до 14 година упуте у земље народне демократије, што ће рећи тамо где је социјализам победио. Одлазе Грци, али и безмало сви мали Македонци, ови последњи да се никада не врате на своја огњишта. Тачан број деце никад није утврђен, креће се између 25 и 28.000. Око 20.000 је отишло из 70 села егејског дела Македоније да би стигло у Албанију, Југославију, Румунију, Мађарску, Чехословачку и Пољску.

У школу ноћу

Пут Петра Наковског био је дуг и, разуме се, сасвим неизвестан. Може се рећи да траје и данас. Поред већ поменутог романа „И каменот е земја", објавио је и „Постела за чемерните" (која је већ неколико пута емитована на Радио-Скопљу као радио-драма), те политиколошку студију „Македонски деца во Полска" којом је промовисан у доктора наука. У свим овим записима путује кроз време и просторе, памћење.

„Авиони су долетели тамо од шуме, надлетели село и нестали. Веровали смо да се неће вратити. Дошли су брзо, истоварили бомбе и у неколико наврата, у бришућем лету, митраљирали село, посебно школу. По школском дворишту деца су падала као зрело покошено жито... Пред залазак сунца испред цркве је било постројено седам малих сандука...".

Школска 1947/48. година ушла је у историју егејског дела Македоније. Први пут су учили и писали на свом језику. Онда су дошли авиони, па су због безбедности похађали наставу ноћу, кад бомбе добро не виде.

Памти ноћ кад је први пут чуо о некаквом одласку. Отац Раде, чији је најстарији син Анастас погинуо јула '47. са седамнаест година као борац Демократске армије Грчке, озбиљним гласом рекао је својој жени Фими да ће, да би их сачувао, послати сина Петра са ћерима Дитом, Гулом и Левком у земље народне демократије. С надом да ће се брзо вратити, чим победи демократија.

Док је мајка спремала по два пара вунених чарапа, по две кошуље, пекла погачу за, како су јој рекли, три дана пута, отац га је позвао да седне за софру и рекао му:

– Немој ово наше место никад да заборавиш. Ни нашу земљу немој да заборавиш... Памтиш ли орање и онај камен у који је рало стално ударало. Колико пута је само ударало, али ни мој отац ни његов отац нису сломили и бацили тај камен... И тај камен је наша земља... Немој да заборавиш наша слова, ни пут до куће никад немој да заборавиш...

Деца узраста од 2 до 14 година нису, наравно, могла сама на тај пут. Уз групу од њих двадесеторо ишла је „мајката", по правилу млада удовица чији је задатак био да брине о деци. А родитељи деце која су одлазила овако су их саветовали:

„Мој Генче је миран, воли да га човек помилује по коси, да га узме у крило. Има две и по године. Немој да га остављаш неочешљана, пази да не добије вашке... Ристе ми је најмлађи, ноћу се открива, а воли да пре спавања слуша приче... Моја Линка зна да меси, развлачи и пече. Мајка је научила. Ћутљива је и стидљива. Ако направи нешто што не треба, немој да је грдиш пред другима...".

Петар Наковски и његове сестре били су на бризи удо-

вици Евгенији чији је муж страдао у печалби, у једном америчком руднику, син погинуо као војник ДАГ-а.

Памтити и имена њива

Када су избегли са грчке, ратом испошћене, територије, стигли су у Елбасан, преноћили у једној сали, неко на поду, срећнији и малобројнији на клупама. Сутрадан ујутро сместили су их у војне камионе с церадама и правац Струга, прелаз на албанско-југословенској граници. Нови камиони и нови војници, све до Битоља.

река, њива, људи, чак и оних који су давно, давно умрли а које је Евгенија упамтила из прича старијих...

У јануару су нас преселили у један манастир. Ту смо ми старији, једанаестогодишњаци, ноћу преписивали једну стару књигу македонских народних песама... Ноћу, крадући од сна, путовао сам шинама до Битоља, отуда смо возом стигли. А од Битоља до Крчишта није далеко..."

Деца из Крчишта – и Петар Наковски са своје три сестре – стигли су у Пољску 2. априла 1949. и смештени у лековиту бању Солице-Здруј, седамцима у Грчкој, Југославији, Канади, САД, Аустралији, преписаће текст са десне стране, а они који пишу писма својима у Румунији, Мађарској, Чехословачкој, Бугарској и СССР-у преписаће текст са леве стране табле..."

Они којима је припала десна страна морали су да позивају на борбу против америчког империјализма и грчког монархофашизма и да хвале земљу одакле пишу. Они други, „левичари", позивали су на збијање борбених редова, величали партију и њене руководиоце којима су, дабоме, желели дуг живот...

пали свеће. Прво доле: за двадесет девет сељана погинулих у грађанском рату. Горе: за двеста осамдесет колико је живело у Крчишту пре тог рата. Около је свуда трава.

Петре Наковски је први пут после оног 25. марта 1948. посетио Крчиште, пардон Полијанемон, 1983. И то захваљујући служби, начелник је Одељења за односе са суседним земљама при Републичком секретаријату за односе са иностранством СР Македоније. Кад је његова жена Дита, која је прешла исти пут избеглице, хтела да посети своје



Педесет четворо деце из села Крчиште, у Егејској Македонији, снимљени августа 1949. у избеглиштву у пољској бањи Солице Здруј. Ниједно се није вратило у родно место



После пуних 36 година Петар Наковски се вратио на утрину где се некада налазила његова кућа. Она иза подигнута је после грађанског рата и у њој живи 86-годишња Крстевица, одавно једини становник некад бројног македонског села. Слева надесно: Крстевица, Петар Наковски, кћи му и жена; снимљени 12. марта 1983. Грчка виза му је уместо уобичајена три месеца, важила само петнаест дана

Хладноћа миголи из тела тек у топлим вагонима који су децу из села Крчишта у Егејској Македонији сачекали у Битољу. Памти таблу са натписом Skopje-Скопје. После је над ниском белом зградом, кроз мусави прозор, видео натпис Врање и вагоне са великим нацртаним црвеним крстом.

„У Араду смо два месеца остали у хотелу. На једном кревету је спавало четворо до шесторо деце. У двориште нисмо излазили. Мајките су, разуме се, стално биле уз нас. Само је једна напустила своју децу и искрала се у Скопљу. Наша Евгенија нас је стално терала да, по неколико пута на дан, понављамо имена места у Егејској Македонији,

десетак километара југозападно од Вроцлава. И ту остали све до 1962, кад су дошли у СР Македонију.

То место не постоји

Избеглице из Егејске Македоније, деца која су и дању сневала мајчину руку и очев поглед, у та оловна времена несмирене Европе и у Пољској су била предмет политичких и идеолошких смицалица. Македонце су хтели да јелинизирају, негирајући да у Грчкој уопште има неког ко није директан потомак Агамемнона, Темистокла, Одисеја.

Била је, тих педесетих, и Резолуција Информбироа, анатема на Југославију која је „издала братску заједницу земаља народне демократије". На часовима политичке наставе која је обично одржавана суботом један учитељ је кредом на табли извлачио усправну линију и, дајући деци хартију и оловку, овако говорио:

„Она деца која ће да пишу писмо родитељима или рођа-

Петре Наковски добио је прво писмо од родитеља 1950. године. Писали су из логора Пренћис у Албанији, где су се склонили после пораза Демократске армије Грчке. Дечак је тада сазнао да му је старији брат Ристо после рањавања избегао у Албанију, касније у Канаду, данас је у Аустралији. Двогодишња сестра је умрла такође у логору. Гула је из Пољске отишла у Бугарску, Лефтерија-Левка у Енглеску, Дита је у Скопљу. И отац Раде данас живи у главном граду СР Македоније.

Село Крчиште у Егејској Македонији више не постоји, а и не зове се тако, сада је то Полијанемон, село ветрова. У њему је само црква и стара удовица Крстовица. Редовно

родно село Езерец, грчки конзул у Скопљу рекао јој је да такво место не постоји у Грчкој. Можда она мисли на Петропулаку. Њени родитељи и два брата, као грађани Републике Грчке, дошли су њу да виде. Визу су, без муке, добили на граници.

– У пасошима Егејских Македонаца расељених по целом свету има, разумљиво, печата многих земаља. Права је реткост да неко од њих има печат државног грба Републике Грчке. Једноставно, ми за њих не постојимо, наша огњишта нису наша... – вели на крају ове невеселе приче Петар Наковски, тек кап у реци избеглица.

Петар Милатовић

ЧАРДАЦИ НА

Заједнички посао професора и студената на Прату могао би да се опише и као настојање да се настави путем Жила Верна и „Алисе у земљи чуда". Људска машта је безгранична, а могућности ума још више, било би гесло под којим се ради на тој њујоршкој високој школи за архитектуру, где је основни предмет – брисање граница између стварности и маште.

Замислите некога ко станује на облаку, вештачком дакако, јер је у њему „генератор за кишу". Свакога јутра тај срећник се буди у тропосфери, излази из своје спаваће собе, отвара кућна врата и... шета безграничним простором, међу облацима, на висини од 1000 метара изнад Земље.

Лабораторије, робне куће, позоришта, пијаце, све што чини градску вреву смештено је на џиновском кругу који лебди око планете Земље – то је свет из снова који се из дана у дан ствара овде и преноси на планове. Али, то никако не значи да је факултет Прат скуп фантаста. Овде, напротив, настоје да спремни дочекају будуће време, да припреме терен, а све што раде на научној је основи. Професор Либијас Вудс каже:

– Физика двадесетог века била је велика авантура ума. Али, њен утицај на модерну архитектуру једва да је отпочео, архитектура споро прихвата новине, поготово ако су опасне!

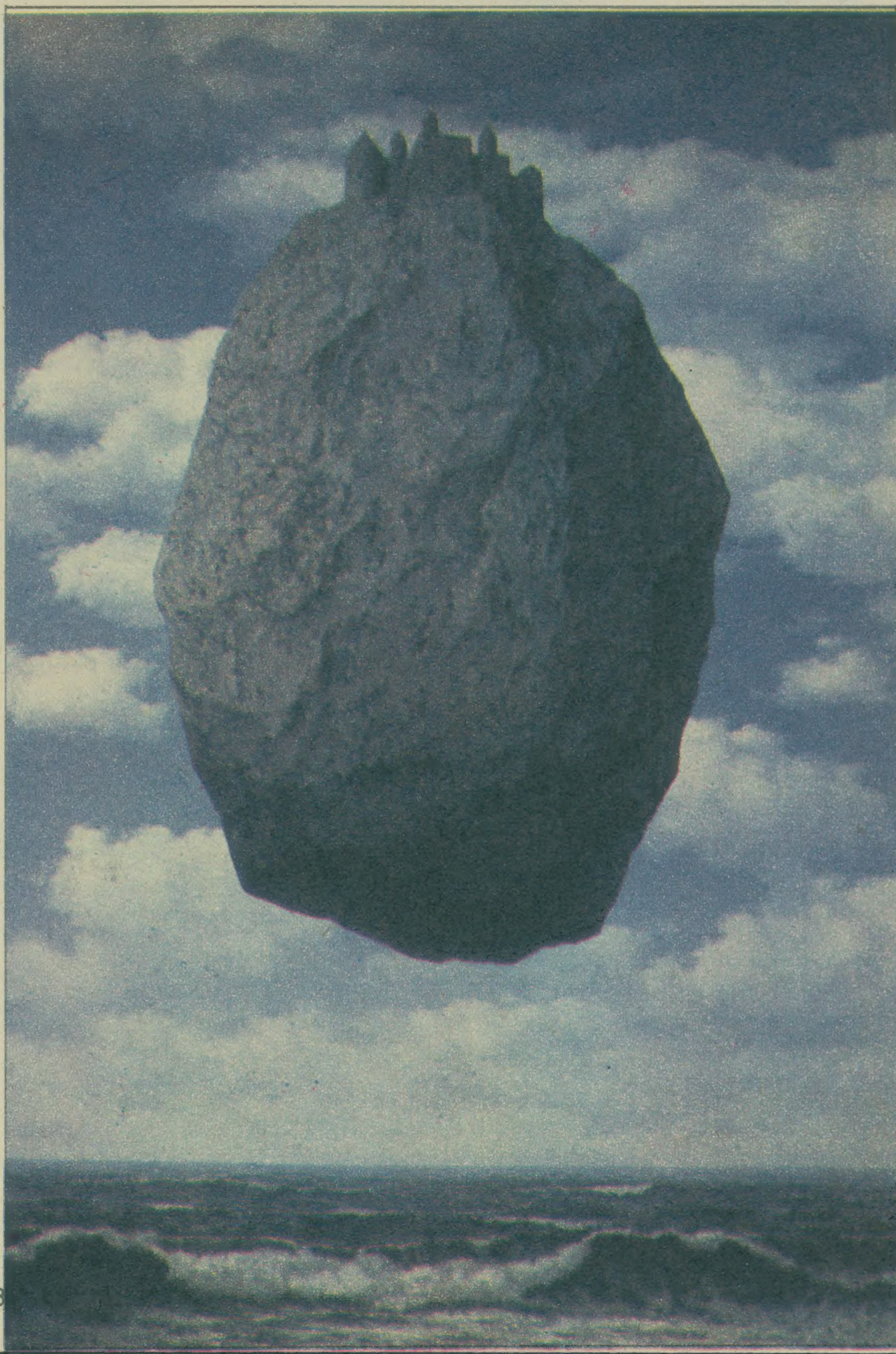
За конзервативне, факултет Прат одиста и представља неку врсту претње, јер шири видике у свим правцима. Тако, рецимо, Вудс – нека врста „анфан-терибла" међу професорима – уме да напише на табли и овакве „теореме" својим постдипломцима:

„Велика уметност и висока наука су криминални чинови... Размишљајте о себи као о интелектуалним подривачима... Живите опасно..."

Како зграбити будућност

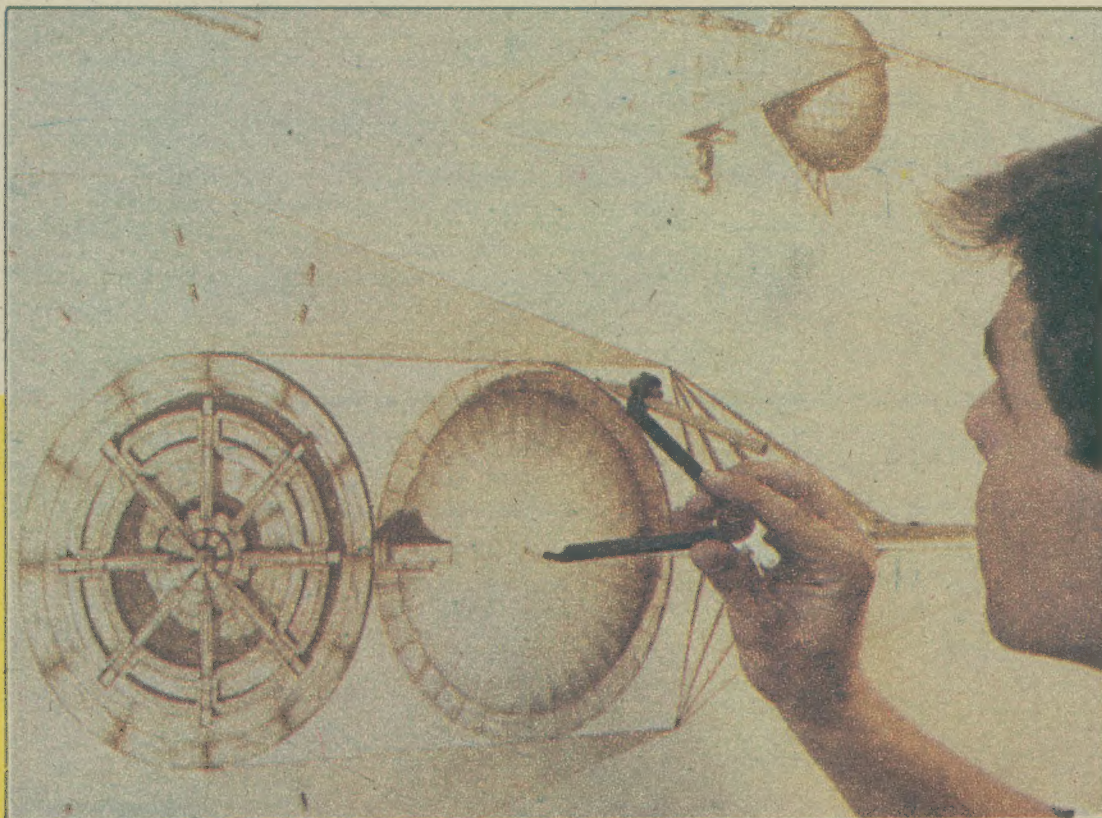
Поред Вудса, међу истакнуте професоре футуристе на факултету Прат спадају још Фирентинац Ђулано Фјоренцоли, па Џон Џонсен, водећи амерички архитекта, затим Британац Мајкл Веб као и Тиохарис Дејвид, декан. Он овако објашњава шта се учи на Прату:

Ово је слика Ренеа Магрита. Можда ће се и овако нешто винути једнога дана?

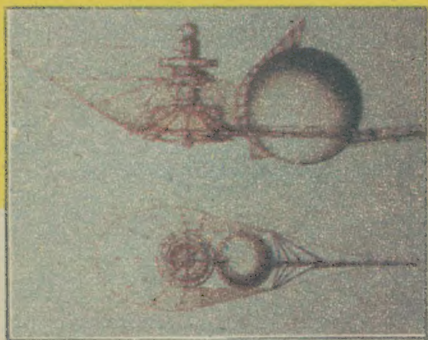


НЕБУ

На Архитектонском факултету Прат у Њујорку студенти уче да свет из маште подижу на облацима, тако да спремни уђу у наредни миленијум



**Део пројекта за „Машину за пуњење озона". Рад се заснива на принципу узлетања и лебдења птица**



**Поглед одозго и са стране на озонску машину. Јасно је да се пројектант позабавио не само архитектуром, него још више физиком и – биологијом**

– Студенти долазе к нама јер желе одговор на питање: Шта ће се догодити у будућности? Какве ће се нове грађевине појавити? Овај факултет окренут је искључиво будућности, а ми покушавамо да предвидимо шта ће она донети. Данас су и нове зграде у ствари старе, јер су смишљене и изграђене на старим идејама и старим технологијама...

Наравно, идеје професора са Прата не висе баш само у ваздуху. Они су свој углед – па и светску славу – стекли управо на земљи. Тако је Мајкл Веб био оснивач групе „Архиграм", а баш она је имала пресудни утицај на архитектуру високотехнолошке ере чија су можда најчувенија дела центар „Жорж Помпиду" у Паризу и зграда Лојда у Лондону. У доба кад су настале ове грађевине погрдно су називане рафинеријама, бетонским бункерима и слично, а данас се сматрају – револуцијом у архитектури.

Сматра се да су „деца" Архиграма и грађевине у познатом филму „Истребљивач" („Blade Runner") Рајдлија Скота. Дакле, све је ипак на Земљи, али... будућност је на небу, сматрају у Прату. Професор Веб каже и ово:

– Наша је идеја да студентима дамо пројекте који се заснивају на свим физичким законима који владају на нашој планети – на Земљиној тежи у временским приликама – а онда да те пројекте „ишчупамо" са Земље. Тако ћемо избећи да студенти упадну у клише. Они морају не само да владају свим данашњим знањима, него и да предвиде будућа!

Музика из космичке флауте

Међу постдипломцима овде се налази и Фернандо Силва, иначе професор дизајна на бразилском универзитету Уберландиа. Он је творац оног „прстена" око Земље, односно града на облацима. А његове речи можда понајбоље објашњавају шта се учи на Прату:

– Када сам дошао овде, шокирали су ме необични пројекти и све остало. Већ сам био спреман да напустим Прат, али после неких пет недеља приметио сам како се мој мозак отвара за идеје, како ми се видици шире и како почињем да тражим симболе нове архитектуре, а да о архитектури ништа овде и нисам читао!

Наравно, остао је. Још ради на пројекту града који лебди у тропосфери изнад џунгли Амазоније.

Међу студентима је и Јапанац Масухико Јендо. Одевен је у широки црни кимоно, косу носи зализану и скупљену позади на начин самураја. Но, то је све што га везује за традицију, јер и његови пројекти налазе се високо, у небесима. Масухиков град личи на сноп зграда огромних димензија. Масухико је замислио и начин грађења који би се догађао у орбити на неких 80 километара висине, по деловима. Делови би се уклапали један у други, а њихове ивице имају облик таласастог картона тако да се цела конструкција држи чврсто.

Међу пројектима студената са Прата издваја се, рецимо, и „космичка флаута". То је цеваста, џиновска конструкција која (подразумева се) лебди. Дугачка је 1000 стопа (око 3300 центиметара), музичари бораве у модулима у њеној унутрашњости и прикупљају изгубљену буку (!) у космосу, производећи од ње – музику. Велики вокмен за целу Земљу, кажу пројектанти.

Да поменемо још машину за пуњење озона чији се рад заснива на принципу узлетања и лебдења птица, као још један оригиналан пројекат – истраживање.

Све је, дакле, окренуто небу и наредном миленијуму. У Прату постоји страх само од једне ствари: да архитектура неће бити спремна за то наступајуће време. Зато се ужурбано ради...

М. Крстуловић

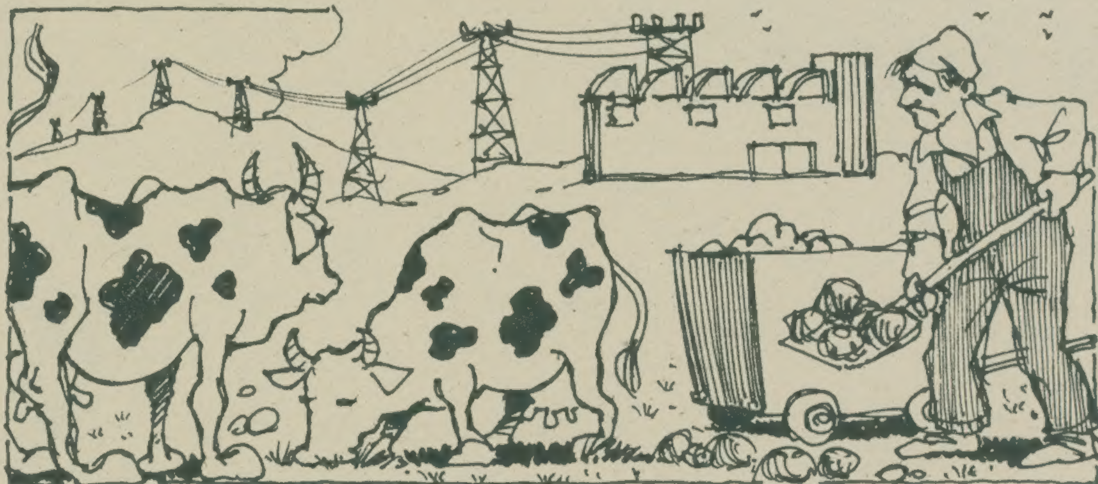


НАЈСМРДЉИВИЈА ЕЛЕКТРАНА НА СВЕТУ

Коме је потребно 800 тона крављег измета дневно? Првој електрани на свету која као погонско гориво користи искључиво крављи измет.

Електрана се налази у Мил Велију у јужној Калифорнији и производи довољно електричне енергије за потребе 20.000 домаћинстава. То је лепо, него како се ложе сви они котлови или пећи? Уместо лопатом, погонско гориво говеђег порекла преноси се до пећи преко бескрајне траке. У пећима измет сагорева, добијена топлота преноси се до бојлера где се претвара у водену пару. На овај начин у Мил Велију се произведе 220 тона водене паре на сат. Пара покреће турбину и електрични генератор.

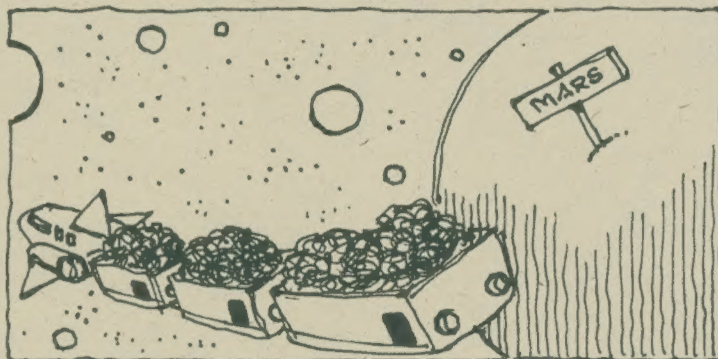
Опет лепо, али зашто крављи измет а не неко друго гориво? Зато што га, бар у Мил Велију, има напретек. Сем тога, говеђе гориво је у еколошком погледу беспрекорно: то је чист и потпуно неотрован извор енергије. Има само једну ману: смрди до неба.



КАКО ОЗЕЛЕНЕТИ МАРС

Шта фали Марсу? Фали му кисеоник. Совјетски научник Генрик Авеносов са московског Института за свемирска истраживања тврди да то није нешто што не би могло да се среди.

Ствар је, у ствари, сасвим једноставна. Сручимо на Марс милионе тона плаво-зелених алги које претходно генетски дотерамо тако да могу да подносе тамошње температуре и ужасну радијацију. Земаљски микроорганизми затим удишу угљен-диоксид из марсовског ваздуха, претварају га у кисеоник и на крају издишу у околну атмосферу. После више хиљада година Марс би постао ваздушна бања.



Лепо, него да ли је могуће? „Нема никакве сумње да је ствар изводљива, а први кораци могли би да буду предузети још за нашег живота", тврди биолог Роберт Бендер са Мичигенског универзитета. Зачкољица, истина, има и то чисто техничке природе. Где, рецимо, наћи толику воду у којој би се плаво-зелене алге узгајале? Како да, кад их већ отпремимо до Марса, осигурамо да алге попадају по површини у слоју који би био танак таман толико да „пусте корење" и слично?

Пошто у основну поставку нико не сумња, треба претпоставити да ће се и за техничке тешкоће наћи решења. Остаје само питање које мучи један број научника: јесмо ли заиста спремни да преузмемо ризик од загађивања Марса страним обликом живота?



НАСТАВНИЦИ, УРАЗУМИТЕ СЕ!

Испитивање је америчко, амерички су и наставници, једино се поставља питање да ли и резултати важе само за САД. У сваком случају, јесте ли се икада запитали где људи стичу све оне погрешне представе о свету који их окружује? Социолог Реј Ив и антрополог Дена Дан са Тексаског универзитета у Арлингтону јесу, а уз то су још посумњали да све почиње у учионици.

Да би проверили своју тезу, Ив и Дан су испитали 190 средњошколских наставника природних наука. Резултати до којих су дошли: 43 одсто педагошких радника изјавило је како верује да је библијска прича о Потопу и Нојевој барци потпуно или вероватно тачна; 20 процената како верује у комуникацију с мртвима; 19 процената изразило је мишљење да су диносауруси и људи истовремено насељавали Земљу; 20 процената признала је да верује у црну магију; 16 процената не сумња да је Атлантида постојала; 26 процената мисли како су неке расе интелигентније од других; 22 одсто наставника без резерве верује у постојање духова.

Сад кажи америчком ђаку да је незналица!

М. И.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко



У НАГРАДНОЈ ИГРИ ЕКСПРЕСОВ ЗАБАВНИК

Ако желите да конкуришете за једну од вредних награда, пажљиво прочитајте овај текст и не заборавите да из овог и следећег броја исечете купон са ликом Хогара. Очекују вас вредне награде... „ЗАСТАВА 126", ПУТОВАЊА, МОТОРИ...

„Експресов забавник" креће од овог броја!

Ваш задатак је веома једноставан: потребно је да исечете купон са ликом ХОГАРА из овог броја „Забавника" и купон број 2 (који ћемо објавити у следећем броју) и заједно их налепите на ТАЛОН који ће објавити „Политика Експрес" у суботу 18. новембра 1989. године.

Али, пазите! Уколико желите да учествујете у извлачењу једне од многобројних награда, мораћете да решите и 5 наградних задатака у „Политици Експрес" који ће се објављивати свакога дана по један, почев од 13. новембра.

Тачно решени задаци из „Експреса" и два купона ХОГАРА из „Забавника" увећавају ваше шансе за награду у „ЕКСПРЕСОВОМ ЗАБАВНИКУ".

И не заборавите: све задатке из „Експреса" и два купона ХОГАРА из „Забавника" налепљене на ТАЛОН „Политике Експрес" треба да пошаљете на адресу „Политике Експрес", 11001 Београд, п. ф. 124, најкасније до петка 24. новембра 1989. до 12 часова.

●

ОЧЕКУЈУ ВАС И ДРУГЕ НАГРАДЕ И ИЗНЕНАЂЕЊА

Опширније о овој игри у „Политици Експрес" од 13. новембра 1989!

ПОЧЕО ЈЕ ЕКСПРЕСОВ ЗАБАВНИК!



●

ГЛАВНА НАГРАДА – „ЗАСТАВА 126", ПОПУЛАРНА „ПЕГЛИЦА"

●

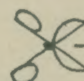
И ТО НИЈЕ СВЕ!

●



Исеците овај купон, сачувајте га и заједно са купоном број 2 (који објављујемо у следећем броју) налепите на ТАЛОН „Политике Експрес" (који се објављује 18. новембра) и са тачно решеним задацима из „Експреса" пошаљите на адресу: „Политика Експрес", 11001 Београд, поштански фах 124.





DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

















ЛОШЕ НАВИКЕ ТИХ ДИВНИХ СТВОРЕЊА

Мајмун-капуцинер украо је банане и бежи, али на две ноге, попут човека. Да ли је наш усправан ход последица лоповске позе?

ДРЖ'ТЕ ЛОПОВА!

У животињском свету подвалама се не баве само кукавице. Пингвини поткрадају једни друге, постоји риба која се бави џепарењем...



Овако пингвини на Јужном полу краду од комшије грађу за кров над главом



Пират на небу: огромна птица фрегата пљачка своје жртве у лету

Како парови пингвина долазе до крова над главом? Врло једноставно, али и безобразно – крађом! Због тога је колонија од 100.000 породица пингвина на Антарктику истов-

ремено и највећа разбојничка јазбина у читавом животињском царству.

Место на којем жели да излеже своје младунце пар пингвина окружи са што више камења. Додуше, на Јужном полу има га у изобиљу, али зашто га вући стотинак метара, када већ може да се здипи од првог комшије.

И док женка, обично, чува стражу, „супруг" се пришуња комшиници иза леђа и испод задњице јој извуче камен. Међутим, ако се покрадена црно-бела дама којим случајем осврне, обориће је љубавни поглед лопова који као да каже: „Ти си за мене најлепша на читавом Полу!" Она му обично поверује и док се, кобајаги увређено, окрене – један камен је већ нестао. Али, тешко лопову-шармеру ако га супарник ухвати на делу! Перје лети на све стране или настаје потера кроз читаву пингвинску колонију као у најбољим крими-причама.

Ваздушни пират

За разлику од пингвина, један други припадник животињског царства не боји се казне. Реч је о такозваној фрегати (тропска морска птица која припада родама). Жртве пљачкају у ваздуху пресрећући их када се враћају из лова на рибу. Ваздушни пират прво испита да ли одабрана птица уопште има у гуши некакву рибу. Обрушава се брзином сокола летећи јој тик поред главе. На тај начин је поштено уплаши. Ако уплашена, нападнута птица јасно кликће, ништа од пљачке. Али, ако се огласи неразговетним, муклим гукањем, у гуши јој је засигурно велика риба. Пљачка, дакле, може да почне!

Нешто преко метар дугачка фрегата, са крилима распона око 2,30 метара, један је од најбољих летача међу птицама, уметник у летењу! Око жртве почиње да изводи праве лупинге и остале летачке фигуре, од којих се другој страни једноставно заврти у глави, а потом је снажно угризе за реп. Скоро у истом тренутку рашири своја велика крила и тако снажно закочи да нападнута птица почиње да пада. Обично у тим тренуцима из кљуна јој испада риба коју крилати пират хвата још у лету. Јер, ако риба падне у море, од пљачке нема ништа – фрегата, наиме, не зна да плива.

Јади једног Казанове

Запаженим „џепарошким" триком служи се једна рибица тропских мора у неким крајевима позната под именом „зет". А све зарад побољшања љубавничког имиџа?! Наиме, мужјак најлакше привлачи женке гнездашцем које је сам направио и у коме мора да леже јаја. Тако даје до знања дамама са перајама да овде станује угледни морски Казанова. Али, ту се одмах јавља озбиљна тешкоћа: како тако нејак да набави јаjашца? Украшће их од јачег и вештијег ловца! Припрема читаву стратегију „џепарења": скрије се у близини неког гнезда пуног јаја и чека док се, по истом послу, не појави још неки мужјак. Елем, наш негативац чека и гледа из прикрајка подморску битку „колеге" са власником јаја. И док се двојица свађају, трећи користи гужву. Губицом узима, по могућству, што више јаја и односи их у сопствени дом. На тај начин женкама ставља на увид јајашца као доказ своје вредности

Нешто слично раде и неке рибе источноафричких мора, нарочито једна врста шареног гргеча која важи за својеврсне обијаче сефа. Дугачком губицом, једноставно, усисавају противничка јаја и у сласт их једу.

Зар и ти, сине мраве?!

У животињском царству постоје чак и велики шефови који као од шале отимају плен ситним „лоповима". Можда сте и ви присуствовали једној таквој пљачки а да тога нисте ни били свесни. Рецимо, врабац је приметио гусеницу, у правом тренутку скочи и шчепа своју посластицу. Авај, све то издалека посматра петао. Чим врабац почне да се мучи са масним залогајем, притрчава кочоперни див и отима му плен.

Колико смо пута чули изреку: Вредан као мрав. На жалост, и међу њима има, најблаже речено, изузетака, и то таквих који цео век проживе на туђ рачун. Шпијунирају вредне и поштене мраве и отимају им храну. Краду, буквално, од првог до задњег дана живота.

У Јужној Америци, опет, једна врста мајмуна капуцинера (белих рамена) овако одлази у крађу: четвороношке се пришуњају некој плантажи, на брзину откину две банане, сваком „руком" дохвате по једну – и онда ухвате маглу! Али, на две ноге. Ваљада, да племенито воће не би испрљали или згњечили вукући га по земљи. Има и полуозбиљних претпоставки да је усправан ход људи настао управо из ове лоповске позе...

М. Шунтер

СКИТЊА КРОЗ ПСИХОЛОГИЈУ... О ПАМЋЕЊУ



Знате већ да ћете оно што треба лакше научити и дуже памтити, ако учите са разумевањем, размишљајући о ономе што читате, ако га „оживљавате", ако чињенице повезујете у целину, ако подвлачите, правите изводе, приказујете га шематски...

Неке податке ипак морате да научите напамет. И тада могу да се користе разна помоћна средства. Такво олакшавање памћења у психологији се зове мнемотехника.

Једно мнемотехничко правило каже да ћете неки појам, или дефиницију, лакше запамтити ако га изразите у стиху, помоћу смешних речи или га на неки други начин учините забавним. Рецимо, у једној школи ученици нису могли да усвоје термин еклиптика све док га наставник није исказао у стиховима: Еклиптика је елипса по којој Земља око Сунца клипса.

Следеће мнемотехничко правило каже да се користимо асоцијацијама или вештачким осмишљавањем да бисмо нешто учинили памтљивијим. На пример, када мала деца не знају како је распоређено „плаво, бело и црвено" на нашој застави, каже им се да је „горе плаво као што је горе и плаво небо". Или, када затворимо шаку, према зглобним избочинама и удубљењима можемо да утврдимо да ли поједини месец има 30 или 31 дан.

Треће мнемотехничко правило: већи број података покушајте да сведете на што мањи. На пример, у школу одређеног дана треба да понесете патике за физичко, блок и бојице за ликовно, шестар и лењир за математику, рам и тестерице за техничко. Ви ћете запамтити да тога дана поред књига треба да понесете још седам ствари. Тако ћете памтити само један податак: број седам. Када пођете у школу, пребројте све што је требало да понесете. Ако стигнете до



Илустровао: Љубомир Милојевић Љубавц

броја седам, нисте ништа заборавили.

Још једно мнемотехничко правило налази се међу подацима које треба да запамтимо, утврдимо неку логику, склад, ред. Људи то често раде када желе да запамте неки број телефона или адресу. Знате оно: 325-712 па три и два су пет, два и пет су седам, седам и пет су дванаест.

Него, да ли се и ви приликом учења користите неким помоћним средством? Да ли сте можда смислили неку песмицу или духовиту изреку која вам је помогла да лакше запамтите дефиницију из физике или граматичко правило? Да ли имате цртеж којим сте представили неку реч или појам? Било би лепо да нам их пошаљете. Објавићемо их да користе и другима.

Молекули памћења

Амерички психолог Меконел након дугог истраживања дошао је на идеју да је памћење смештено у посебним молекулима. Ови молекули налазе се, по његовом мишљењу, по целом телу, а мозак их користи кад је потребно. Да би то доказао, извео је следећи експеримент:

Једну врсту црва научио је да се склупчају кад год се на њих упери јако светло. Применио је поступак условљавања: благим електрошоком изазвао је код њих безусловну, рефлексну реакцију склупчавања. Затим је пре електрошока пуштао јако светло тако да су црви убрзо и на светло реаговали исто.

У другом делу експеримента црви су пресечени на два дела. Познато је да и половина може да живи и временом прерасте у целог црва. Утврђено је да су обе половине задржале већ научено – да се склупчају на блесак светла. Дакле, памћење није било смештено у једном центру већ по целом нервном систему. Можда заиста као „молекули памћења”.

У трећем делу експеримента „научени” црви су самлевени и сервирани као храна својим обичним, „нешколованим” другарима – на светлу су се понашали попут увежбаних, као да су са храном појели и молекуле памћења.

Међу психолозима је тада почела да се препричава сурова шала: хоће ли, злу не требало, једног дана деци пасти на памет да, уместо да науче лекцију, поједу своје професоре.

У експериментима на другим животињским организмима налази Меконела некад су потврђивани, некад оспоравани. Један неурохемичар чак је изоловао супстанцу којом се преноси страх мишева послужених као храна хрчцима. Тако се приближавамо научној фантастици. Када би се супстанца којом се преноси памћење изоловала, хемијски анализирала и произвела синтетички, можда бисмо могли да добијемо сируп за љубав према школи, или таблету за одушевљавање математиком. Јер, готово да је незамисливо да ће постојати пилула којом ће се „прогутати”, на пример, уџбеник хемије или историје.

Учење у сну

Може ли се учити у сну? Свакако. Поступцима учења у сну, који се стручно називају хипнопедијом, користили су се будистички свештеници у Кини, факири у Индији, неке секте у Етиопији... Савремена истраживања показују да у сну успешно могу да се уче речи страних језика, различите формуле, шифре, упутства, технички и медицински појмови и слично. Наравно, хипнопедија је када човек који спава учи слушајући глас снимљен на магнетофонској траци.

Совјетски истраживачи објаснили су могућност учења у сну. И у том стању у кори мозга налазе се нека места која су будна (тзв. стражарски пунктови). Захваљујући њима мозак може и за време спавања да прима обавештења из околине и да их запамти.

Експерименти су показали да се успешније учи ако је сан лак или кад дремате него кад дубоко и чврсто спавате и да то учење не треба да траје дуже од двадесет минута.

Учење у сну много је успешније ако се комбинује са учењем у будном стању јер је потребно да се чињенице прво схвате. Утврђено је, међутим, да се хипнопедијски могу усвајати и краћи садржаји. Но, не радујте се прерано. За сада се зна да магнетофонска трака може само да помогне, али не и да замени чувено и неизбежно загревање столице.

Према књизи **др Ивана Фурлана** „Примијењена психологија учења” припремила **Слободанка Лазаревић**

ОДАВДЕ ДО НЕПТУНА И ЗВЕЗДА

СВЕМИРСКА ПРАЋКА ПОГОДИЛА ЦИЉ

Америчка ракета без посаде „Воицер 2", лансирана 20. августа 1977, стигла је крајем августа ове године до ивице Сунчевог система и Земљу запљуснула десетинама хиљада снимака и података.

Мали „Воицер" дочекан је узвицима добродошлице и бурним аплаузом, прво у Лабораторији за млазни погон (Jet Propulsion Laboratory) у калифорнијском граду Пасадени а затим широм Америке јер је програм уживо на малим екранима пратило око три милиона гледалаца.

Астрономе и остале научнике у Пасадени, који су га даноноћно пратили, водили и очекивали крепећи се сендвичима и црном кафом, „Воицер" није изненадио када је, с минутом закашњења и уз једва чујни шапат свог радио-одашиљача, улетео у Нептунову орбиту тачно изнад Северног пола ове планете.

Одахнули су јер је срећно избегао могући судар с неком од великих стена из такозваног свемирског отпада која би га уништила код самог циља: радио-сигнал од Нептуна до Земље путује брзином светлости 4 сата и 6 минута и за то време ракета је ван домашаја контролора лета па спасавање у последњем тренутку, променом путање, из центра на Земљи није изводљиво.

Крећући се по Нептуновој орбити „Воицер" је са удаљености од 4,5 милијарде километара запљуснуо Земљу сигналима са својих телевизијских камера и других инструмената. Ти сигнали су, ношени радио-таласима брзином светлости, дешифровани у Лабораторији у Пасадени и, који минут касније, претварани у податке и слике на телевизијским екранима и компјутерима.

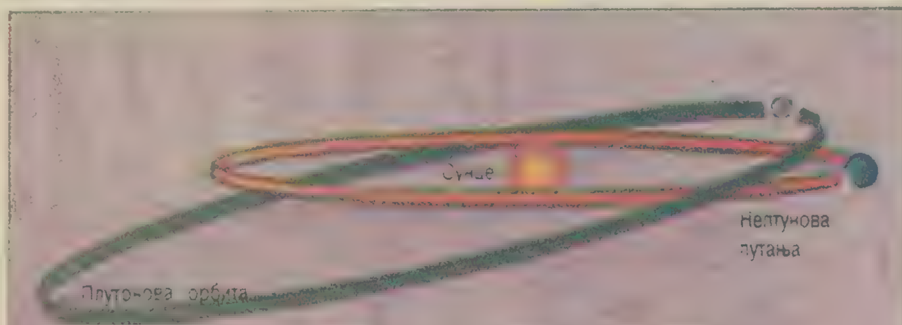
„Воицер 2" је до краја своје мисије у Сунчевом систему послао више од пет билиона научних података који би испунили шест хиљада томова формата „Енциклопедије Британике". На њима ће годинама радити читаве генерације научника.

Тритон засенио све!

Док је сонда, завршивши посао на Нептуну, одлазила на даље путовање, а екипа у Пасадени му уз прасак шампањских боца наздрављала, догодило се оно неочекивано о чему сања сваки научник: „Воицер" је наишао на Нептунов ружичасто-плави сателит који је, по ономе што је откривено, засенио и сам сусрет с Нептуном. Јер, испоставило се уз велико узбуђење, Тритон није само дивно шарено тело које плови небесима већ је, по свој прилици, некада био **планета**!

Тритон, према ономе што је емитовао „Воицер" опраштајући се тако у великом стилу од Сунчевог система, има помало од свега што је астрономима познато са других небеских тела. Површина му је од течног азота с неколико чврстих острва од залеђеног метана. Има и простране ледене базене и пругасте гребене. Али, има и атмосферу и магнетно поље, што је особина планета, а има и измаглицу фотохемијског смога што му је заједничко са Земљом.

Само једна ствар, која важи за све познате планете, недостаје Тритону – не окреће се око Сунца. Можда некада и јесте, па га је зграбила и одвукла у свој загрљај Нептунова гравитациона сила. У



КО ЈЕ ПОСЛЕДЊИ – НЕПТУН ИЛИ УРАН?

Већим делом своје путање мајушни Плутон удаљенији је од Сунца од свих осталих 8 планета, па се зато и сматра последњом по реду планетом Сунчевог система. Али, Плутонова путања је веома елиптична, односно издужена: када је најближи Сунцу, Плутон је од њега удаљен 4.408 милијарди километара, а када је најудаљенији, онда га од Сунца дели читавих 7 335 милијарди километара.

Због таквог Плутоновог „ексцентричног" понашања Нептун је најудаљенији од Сунца кад год се Плутонова орбита сече у његовој. Такав положај је баш сада: од 1979. до 1999. године Нептун је најудаљенији од Сунца, а онда ће се, за следећих 228 година, вратити на своје уобичајено осмо место.

Земља
20. август 1977.

Јупитер
9. јул 1979.

Сатурн
25. август 1981.

ПОСЛЕДЊА ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА

Сусрет „Војџера 2" са лепим плавим Нептуном, после 12 година путовања и пређених 7,5 милијарди километара, пратило је уживо око три милиона Американаца. На слици ове планете, коју доносимо, требало би да се види велика тамна мрља – ураган величине Земљине кугле – који бесни на јужној хемисфери Нептуна, у близини његовог екватора

7,5 милијарди километара

Уран

24. јануар 1986.



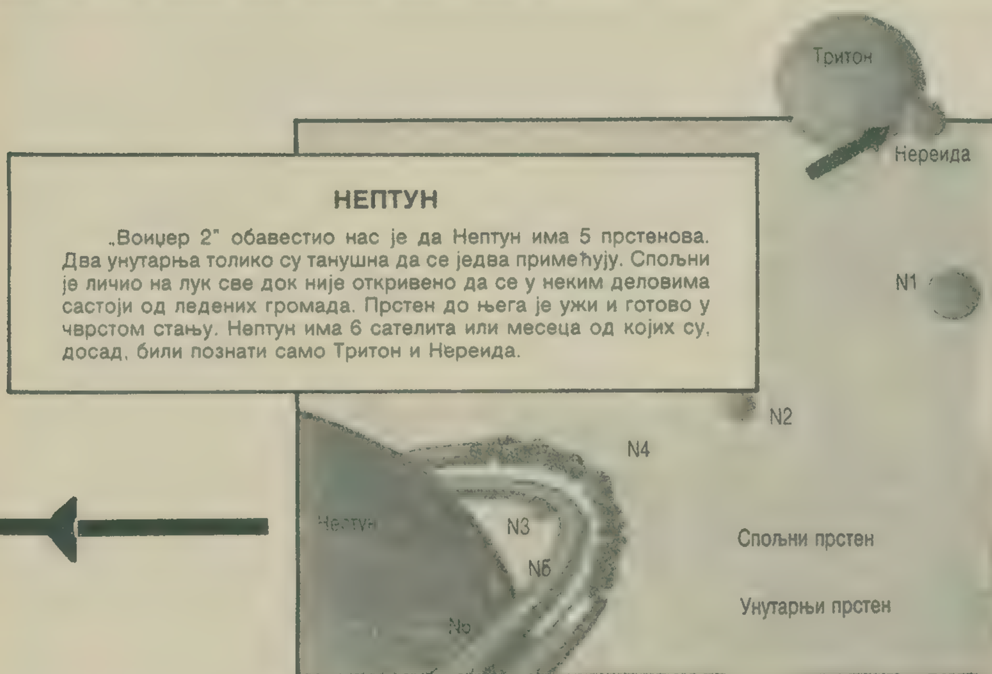
ВЕЛИКО ФИНАЛЕ: *На изласку из Сунчевог система „Војџер" је открио да је Нептунов највећи сателит Тритон некада, изгледа, био планета*

сваком случају Тритон је астрономима најзанимљивији од свега што су досад открили током дванаестогодишње мисије „Војџера".

Космички билијар једном у 176 година

Велико путовање од Земље до Нептуна почело је да се припрема још почетком седамдесетих година када је планирано да неколико сонда без посаде испита недовољно познате такозване спољне или џиновске планете Сунчевог система: Јупитер, Сатурн, Уран и Нептун.

Лансирање је морало да се изведе 1977. када су се те планете налазиле у низу, само с једне стране Сунца, појава која се догађа једном у 176 година. Такав положај омогућује да се гравитационе силе планета искористе као нека врста свемирске праћке: сонда би помоћу те силе улетала у орбиту једне планете, кружила око ње, добијала убрзање и одбацивала



НЕПТУН

„Воиџер 2" обавестио нас је да Нептун има 5 прстенова. Два унутарња толико су танушна да се једва примећују. Спољни је личио на лук све док није откривено да се у неким деловима састоји од ледених громада. Прстен до њега је ужи и готово у чврстом стању. Нептун има 6 сателита или месеца од којих су, досад, били познати само Тритон и Нереида.

се до следеће у чију би је орбиту, опет, привукла сила гравитације и тако редом.

Без тог космичког билијара, како је још називана оваква употреба гравитационих сила, путовање до Нептуна технологијом из седамдесетих година није било изводљиво. А и да јесте, трајало би не 12 већ 32 године. Америчка влада је, из политичких и других рачуна, изненада смањила буџет за истраживање џиновских планета и тек после низа административних перипетија одлучено је да се лансирају само две сонде – „Воиџер 1" и „Воиџер 2" – које ће се отиснути до Јупитера и Сатурна.

Нико није бранио Насиној екипи научника да те две сонде – две за сваки случај, уколико једна затаји – пошаљу и даље, ако могу, али без додатног новца. Данас, када је мисија више него успешно завршена, зна се да је цео програм „Воиџера" коштао свега 850 милиона долара колико стају, рецимо, два бомбардера В-2.

„Воиџер 1", лансиран 20. августа 1977, као и „Воиџер 2". обавио је задатак изнад Сатурна и одатле одлутао ван Сунчевог система. „Воиџер 2" је продужио и, ето, успео.

Пошто је највећи део горива потрошио да што брже стигне до Јупитера, где се нашао 9. јула 1979, „Воиџер 2" је од његовог гравитационог поља добио убрзање према Сатурну у чију је орбиту ушао 25. августа 1981. Ова планета му је својом гравитационом силом помогла да се домогне Урана 24. јануара 1986, а Уран га је послао на Нептун у чију је путању улетео 25. августа ове године.

Даљинско пресађивање мозга

Како је „Воиџер 2" кренуо са, за садашње појмове, застарелом технологијом, телевизијским камерама, компјутерима и другим инструментима који данас изгледају смешно и који су се, уз пут, још и кварили, врхунски инжењери из Центра у Пасадени су га из минута у минут на смену „подмлађивали" побољшавајући му путем радио-таласа и компјутере и све остало. Ова невероватна операција названа је даљинским пресађивањем мозга, а даљине су износиле на милијарде километара.

Ти исти инжењери и астрономи, од којих су многи цео радни век провели на програму „Воиџер" и свој лични живот мерили према његовим етапама, дотеривали су његову путању да би га, најзад, брзином од 98.387 километара на час довели до 4.827 километара изнад Нептунових облака што је најмање растојање између „Воиџера 2" и неке планете током целог путовања. „Доста добар погодак", прокоментарисао је директор пројекта Норман Хејниз овај вероватно најсложенији инжењерски посао који је Наса икада обавила.

„Воиџер 2„ је своје информације слао тако слабим радио-сигналима – јачином од свега десетотрилионитог дела једног вата – да је било потребно 38 џиновских антена на четири континента да би се тај шапат ухватио. Исплатило се јер су шапутаве поруке претворене у слике какве свет никада раније није видео.

Машина обложена чистим дијамантима

О Нептуну се од „Воиџера 2" за десетак дана сазнало више него свих ових година од 1846. када га је открио немачки астроном Јохан Гале. а о планетама даљим од Марса више него од древног доба када су Кинези приметили „лутајуће звезде" касније назване планетама.

Још док се налазио милионима километара удаљен од Нептуна, „Воиџер 2" послао је податак о урагану величине Земљине кугле који бесни на његовој јужној хемисфери и који је добио име Велика тамна мрља. Досад познатим Нептуновим сателитима Тритону и Нереиди додао је још шест од којих је један, привремено назван 1989 N1, већи од Нереиде али сакривен од погледа са Земље. Пречник сада већ славног Тритона смањен је са 4022, колико се мислило, на 2799 километара.

Сазнало се, између осталог, да дан на Нептуну траје 16, а не досад претпостављаних 17 или 18 сати. Онда су на ред дошли прстенови, укупно пет, који обавијају ову планету и међусобно се веома разликују: три унутрашња су толико танка да се једва назиру, а од првог спољног у први мах се помислило да је само лук и тек неколико дана касније видело да је прави прстен који се у неким својим деловима састоји од ледених грудви.

За разлику од мирног Урана, Нептун, за кога се сматрало да му је сличан као близанац, испао је веома динамичан и буран. Ову планету, обавијену густом маглом водоника, хелијума и нешто метана, шибају ветрови брзином од 700 километара на сат носећи жестином урагана облаке смрзнутог метана.

Засад је загонетно одакле Нептуну енергија за такве олује. Земља добија енергију од Сунца док удаљеном Нептуну стигне тек хиљадити део Сунчевих зрака у односу на ту количину. Изгледа да Нептун, као и Јупитер и Сатурн, има неки унутрашњи генератор топлоте.

Колико је познато, Нептун је веома једноставне грађе: камено језгро пречника око 16.000 километара оклопљено џиновском снежном лоптом и полусмрзнути омотач од воде и течног метана, а све то окружено атмосфером од водоника, хелијума и нешто метана и етана.

Неки астрономи нагађају да би метан, под снажним притиском и високом температуром Нептуновог језгра, могао да се разлаже на угљеник и водоник и да се тај угљеник, затим, кристалише у чист дијамант. Уколико је ова пертпоставка тачна, онда Нептун добија топлотну енергију од најскупље динамо-машине у космосу скроз обложене дијамантом.

Поздрав са Земље на 55 језика

О томе, као и о хиљадама осталих података које је „Воиџер" током свог путовања од 7,5 милијарди километара од Земље до Нептуна прикупио, мозгаће научници годинама и годинама. За то време ова сонда, тешка мање од једне тоне, наставиће да витла свемиром. Пошто ће јој плутонијумске батерије трајати највише до 2017. године, она неће моћи да одржава везу с децом људи који су је направили и лансирали.

Ако све буде текло као што је предвиђено, негде око 4200. године „Воиџер" ће стићи у релативну близину звезде Рос 248, а кроз нешто мање од 300 хиљада година наћи ће се на 4,3 светлосне године од Сиријуса. Мали су изгледи да се око неке од тих звезда, које ће „Воиџер" срести, окреће планета насељена бићима довољно интелигентним да га примете и привуку. Уколико то учине, у њему ће наћи бакарну плочу и уређај помоћу кога ће, ако схвате упутства, сазнати одакле ракета долази и ко је шаље.

Ако некад негде таква бића постоје и натерају плочу да проговори, чуће поздрав са Земље на 55 језика и природне звуке наше планете: тресак грома, крекетање жаба, плач новорођене бебе... Чуће и глас човека који је био председник Сједињених Америчких Држава у време лансирања „Воиџера 2" Џимија Картера који ће им рећи: „Ово је поклон из малог удаљеног света. Покушавамо да надживимо своје време да бисмо живели у вашем".

Уколико „Воиџер" не сретне никог, наставиће вечно да јури Млечним путем кроз тамни бескрај космоса као посланик неких необичних Земљана који су желели да том космосу дају и свој печат.

Бојана Дожић



Сусрет после пет месеци: Филип Делмар и кћерка

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ЧОВЕК КОЈИ СЕ ВРАТИО ИЗ МРТВИХ

Нико није имао разлога да сумња. Ни полиција, ни породица, ни пријатељи. Све је упућивало на то да су утопљеник и Филип Делмар иста личност. Подударали су се чак и облик и страна лица на којој се налазио ожиљак

Седамнаестог јуна ове године из Роне је извучено тело мушкарца средњих година. Осам дана раније из села Тијакур у североисточној Француској ишчезао је тридесетдеветогодишњи Филип Делмар. Није било сумње: и породица и пријатељи потврдили су да је утопљеник нестали Делмар.

Лице мушкарца није могло да се препозна због тога што је тело данима било у води, али су и шеф и станодавац Филипа Делмара препознали сомотске панталоне, радничку кошуљу, мокасине и ћелу на потиљку самоубице.

Филипови родитељи потврдили су да је ожиљак на десној страни покојниковог лица истоветан ономе који је њихов син задобио на истом месту када га је још као дете угризао пас.

Зашто је ковчег тако тежак?

Три дана касније тело је пребачено у Тијакур. Филип Делмар сахрањен је 21. јуна на породичној парцели сеоског гробља.

– Нисмо имали никаквог разлога да у било шта сумњамо. Филип је пролазио кроз тешку кризу, био је депресиван. Полиција је била сигурна: Све се подударало до невероватних детаља. Истоветни облик ожиљка на истој страни лица... Сем тога, у то време нико није полицији пријавио нестанак неке друге особе.

– Пошто су видели колико смо жена и ја потресени Филиповом смрћу, речено нам је да нећемо морати да идемо у мртвачницу да бисмо препознали тело. Помирили смо се с тим да је умро и обавили све припреме за сахрану – сећа се Филипов отац Рене Делмар.

Док су га у Тијакуру сахрањивали, Филип је, и те како жив, крстарио ауто-стопом по Европи и размишљао како да изнова почне живот. С времена на време помишљао је на породицу. Намеравао је да им се јави, али не одмах. Требало му је времена да о свему добро размисли...

На сахрану је изашло готово читаво село, хиљаду и сто људи. Само Жоржу Мартену, једном од шесторице носача ковчега, нешто се учинило необично: „Сећам се да сам помислио како је ковчег претежак. Филип је био средњег раста и готово мршав. Али, у таквим тренуцима човек не диже прашину, поготову ако нема начина да своју сумњу провери. Помислио сам како то можда има некакве везе с оноликим данима које је провео у води. У сваком случају, нисам рекао ни реч, ни на сахрани, ни после."

После пет месеци лутања и потуцања Филип се вратио у Француску. Све то време није се јавио ни родитељима ни кћерки која је живела с његовом бившом женом. Знао је да су већ одавно полудели од бриге због њега, али како да им се јави сада, после свега? Госпођа Мари-Луиз! Нека их она позове уместо њега!

Мари-Луиз-Русо, власници јефтиног пансиона у коме се Филип Делмар сместио, молба новог станара учинила се у најмању руку необична. После толиких година вођења пансиона и толиких људи који су кроз њега прошли упознала је свакакве људе и углавном умела да их оцени. Делмар се разликовао од већине. По чему, то није могла тачно да каже. Учиниће му ту услугу, позваће његове родитеље и, уз то, можда сазнати нешто више о овом станару.

Ко је непознати покојник?

Мари-Луиз Русо је одувек била радознала, али чега има лошег у томе? Ничег, изузев када ти ужаснути глас с друге стране телефонске жице каже да је немогуће да зовеш у име човека који је пре пет месеци сахрањен.

– Стајао сам поред телефона док су разговарали. Понешто сам чуо. Када је госпођа Русо спустила слушалицу и окренула се, била је аветињски бледа. Пренела ми је како су јој моји родитељи рекли да сам мртав. У први мах сам помислио да не желе да чују за мене, да су љути због свега. Тек када ми је објаснила да су ме сахранили, ухватила ме је паника. Зграбио сам слушалицу и окренуо њихов број.

Филип Делмар је прво разговарао са мајком, затим са оцем, на крају са шеснаестогодишњом кћерком.

– Сећам се сваке речи коју смо тада изговорили. Неће лако заборавити како сам се осећао док ми је мајка говорила како је и тог дана, као и сваког претходног, однела цвеће на мој гроб. Моја кћерка није могла да заустави плач. Само је понављала: „Татице, татице, јеси ли то стварно ти?"

– Кад год данас погледам на „свој" гроб, помислим: То сам стварно могао да будем ја.



Ко је, у ствари, сахрањен у породичној гробници Делмарових?

Тврде да се велики преокрети не дешавају преко ноћи. У мом случају то гесло не важи. После свега што ми се догодило схватио сам да има много разлога да се живи. Нема бољег начина да почнеш да се радујеш животу од враћања из мртвих.

Није утврђено ко је мушкарац сахрањен уместо Филипа Делмара.

М. И.


Речни галеб


Шљука кокошица


Жалар слепић


Прудник мигавац


Властелице


Сабљарке

Из живота једног BIRDWATCHERA

НА РУСАНДИ

Две су баре у селу Меленцима недалеко од Зрењанина. Никако да сазнам која је од њих Русанда. Да ли она мања у самом селу или велика, која се од места пружа читавих пет километара према западу. И једна и друга препуне су птица скоро целе године, осим за хладних зимских дана када баре окива лед, па су сироте птице приморане да другде траже храну. Обе су веома плитке а вода сланкаста. Црно блато, када се осуши, постаје готово бело од наталожене соли. Ово је један од многих доказа да се ту некада простирало Панонско море. Најважније су свакако птице. Већина међу многим врстама барских птица које ћете тамо срести редовни су становници далеких мора и океана. Поред тога, Меленци се налазе на путу којим селице одлазе у јужне крајеве. Овде остају и по неколико дана да се добро одморе и нахране. Већ годинама посматрамо на овим барама јато сабљарки. Данас се ретко гнезде у Европи и осим код нас има их на југу Грчке и Шпаније, мада смелија јата стижу чак до Данске или Финске. У Меленцима их је седамдесетак и јато одржава овај број већ низ година.

Пошто сам чврсто решио да их осмотрим изблиза, направио сам чеку на самој обали. Од сувих багремових грана зачас може да се склепа склониште из кога сатима можете да шпијунирате непримећени. Барске птице су много наивније од грабљивица. Готово да не реагују на звук па уколико вас не виде, можете са њима гласно да разговарете без бојазни да ће се уплашити. Међутим, најмањи покрет одмах вас открива и оне бучно узлећу да се на то место више не врате.

Време је топло, површина баре мирна. Место за чеку одабрао сам прошле недеље дуго посматрајући где јато обично проводи ноћ. Кад сам синоћ стигао, у близини није било птица па сам чеку на миру направио, увукао се у њу и брзо заспао. У цик зоре и последња од три шумске сове које су сву ноћ ловиле у близини повукле су се у густ багремар. Врпим се у врећи и једва чекам сунце. Ево, већ свиће, а јутарња свежина просто пресеца дах. И површан поглед кроз отвор на чеки открио ми је да су сабљарке одавно „устале" и прионуле да једу. Посматрајући их дуго и пажљиво, запазио сам да се хране на три начина. Први – када рано ујутру или касно по подне у густом јату наступају све у једном правцу у води до рамена, сваки час понирући главом под воду, док им се кратки репови дижу високо као барјачићи. Преко дана, појединачно или у мањим групама, крећу се кроз плитку воду машући својим дугим и нагоре повијеним кљуновима лево-десно тако да подсећају на усамљене косце на планинским ливадама. Трећи начин је најзанимљивији. Усамљена птица гаца кроз житко блато на обали баре и то попут људи са једном краћом ногом. „Краћа" нога служи птици да њоме повуче бразду у блату и пре него што се површина блата склопи она брзо урања кљуном у ту бразду тресући при том главом на нарочит, птичији начин.

Не могу вам описати тај дивни осећај када се налазите усред јата а ниједна птица не слути да сте ту. Пошто се на бари стално нешто дешава, време неосетно прође и зачас падне мрак. Један жалар слепић толико ми се приближио да се бојим да ће ме приметити и поплашити друге птице. Мање јато речних галебова држи се на пристојном одстојању од сабљарки које својим дугим и шиљатим кљуновима свима дају на знање да је бара њихова. Ту, у непосредној близини чеке, шљука кокошица предугим кљуном рије по дубоком блату. На позорницу затим ступа нови глумац – ковачић, или прудник мигавац. Нисам баш приметио да намигује, а и коме би када га сабљарке љутито терају.

Из даљине се чује звоно на овну предводнику. Знао сам да се бари приближава стадо оваца и да ће птице ускоро одлетети. И заиста, кроз неколико минута птице су се, као једна, дигле и кричећи одлетеле према западу.

У Меленцима су људи дивни. Свако ће вам назвати добар дан и одмах вас понудити грожђем или јабукама као да сте дугогодишњи пријатељи. Па како и не би када живе у таквом рају...

Др Растко Александров

НИК БРАЈАН

ЦРТА И ПИШЕ: Г. МИЛОВАНОВИЋ

КОРЕНИ

НИК БРАЈАН, БИВШИ ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ ИЗ ЊУЈОРКА, БИО ЈЕ У ПОСЕТИ КОД СВОЈИХ ПРИЈАТЕЉА У БЕОГРАДУ...

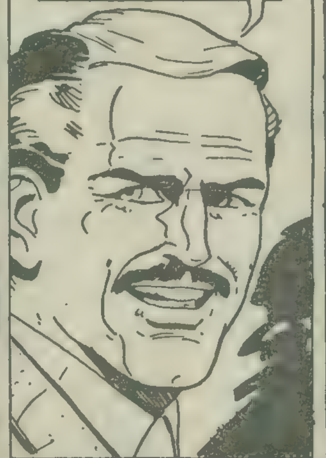
ПРИЧАЈТЕ НАМ ЈОШ, ЧИКА НИК!

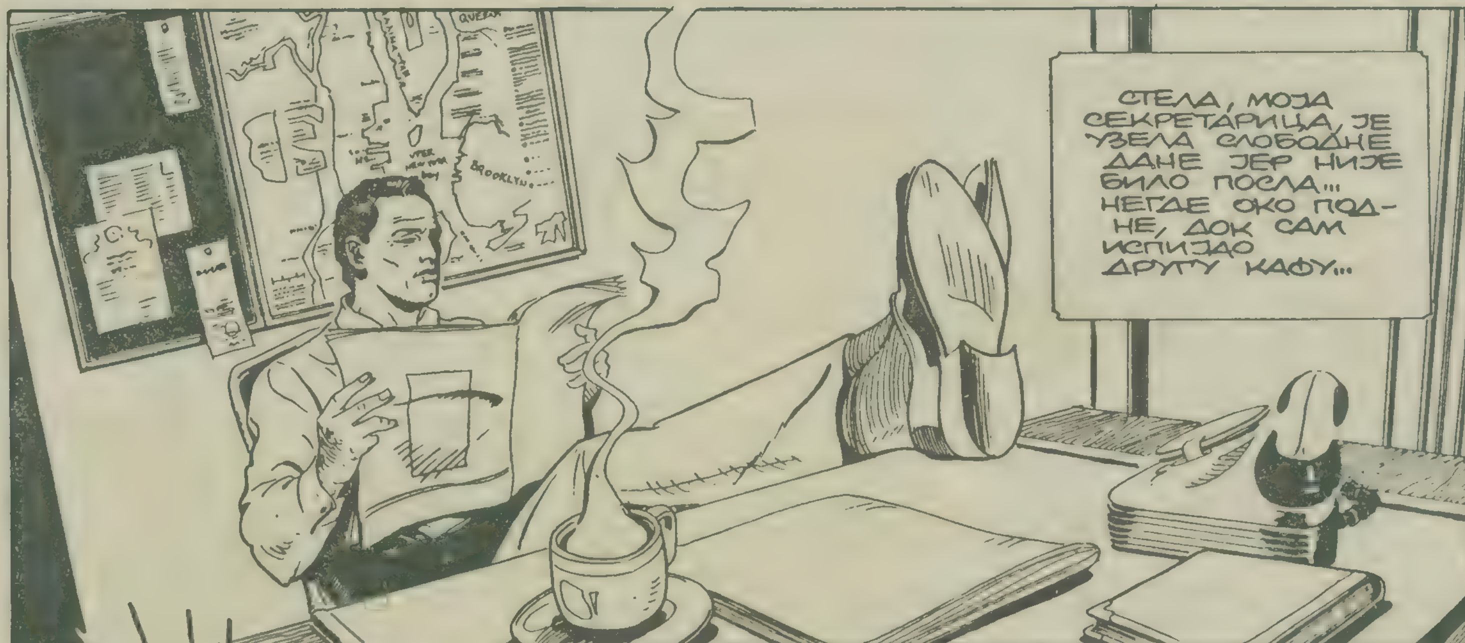
У РЕДУ, МОМЦИ! ИМАМ ЈА ЗА ВАС ЈОШ МНОГО ЗАНИМЉИВИХ ПРИЧИЦА!

КАД САМ ЈЕДНОГ ЈУТРА КРЕНУО У СВОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ, НИСАМ НИ СЛУТИО ДА МЕ ЧЕКА НОВ СЛУЧАЈ!

ЗБИЛО СЕ ТО ПРЕ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА!



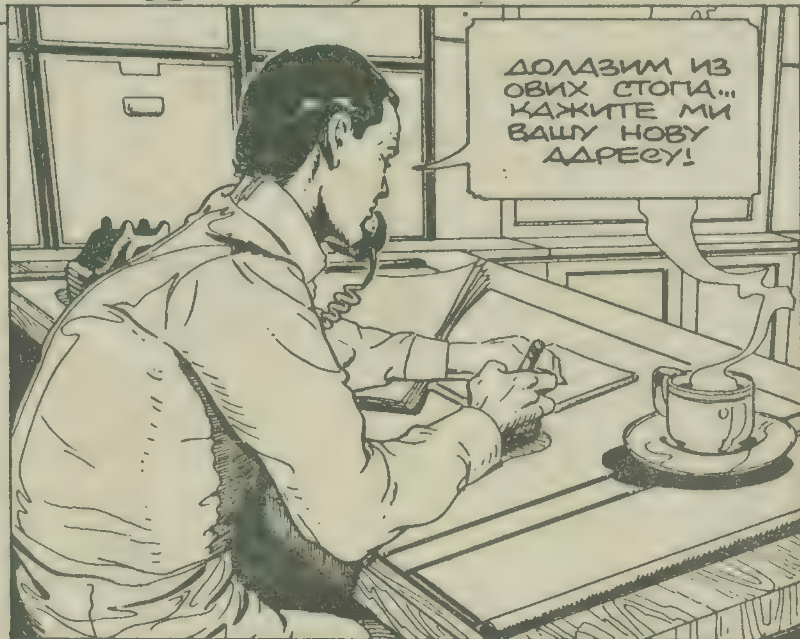



СТЕЛА, МОЈА СЕКРЕТАРИЦА, ЈЕ УЗЕЛА СЛОБОДНЕ ДАНЕ ЈЕР НИЈЕ БИЛО ПОСЛА... НЕГДЕ ОКО ПОДНЕ, ДОК САМ ИСПИЈАО ДРУГУ КАФУ...

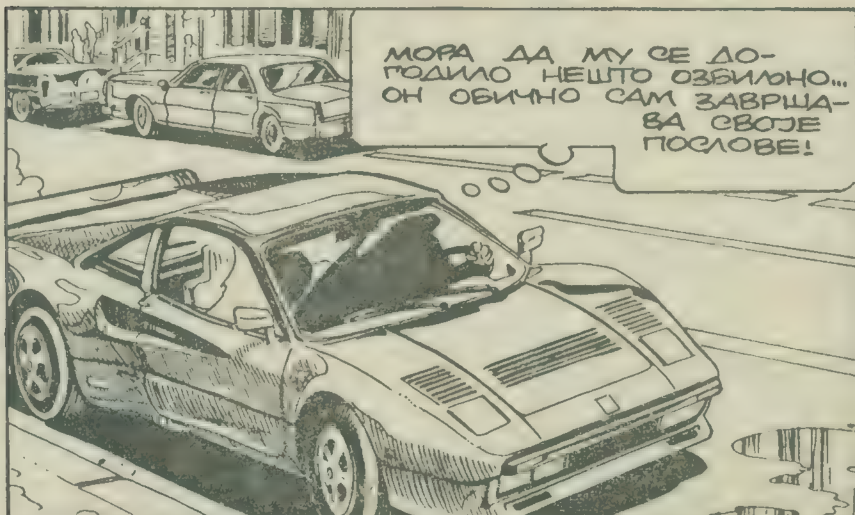

ЗВРРР!


...С ДРУГЕ СТРАНЕ ЖИЦЕ ЗАЧУО СЕ УМИЛАТ ЖЕНСКИ ГЛАС...
АЛО! ЈЕ ЛИ ТО ДЕТЕКТИВСКА АГЕНЦИЈА НИКА БРАЈАНА?
ДА! БРАЈАН КРАЈ АПАРАТА! ИЗВОЛИТЕ, МИС!


ОВДЕ СЕКРЕТАРИЦА БРОДОВЛАСНИКА ТАЛА! ГОСПОДИН БИ ЖЕЛЕО ДА ВАС ВИДИ ШТО ПРЕ!

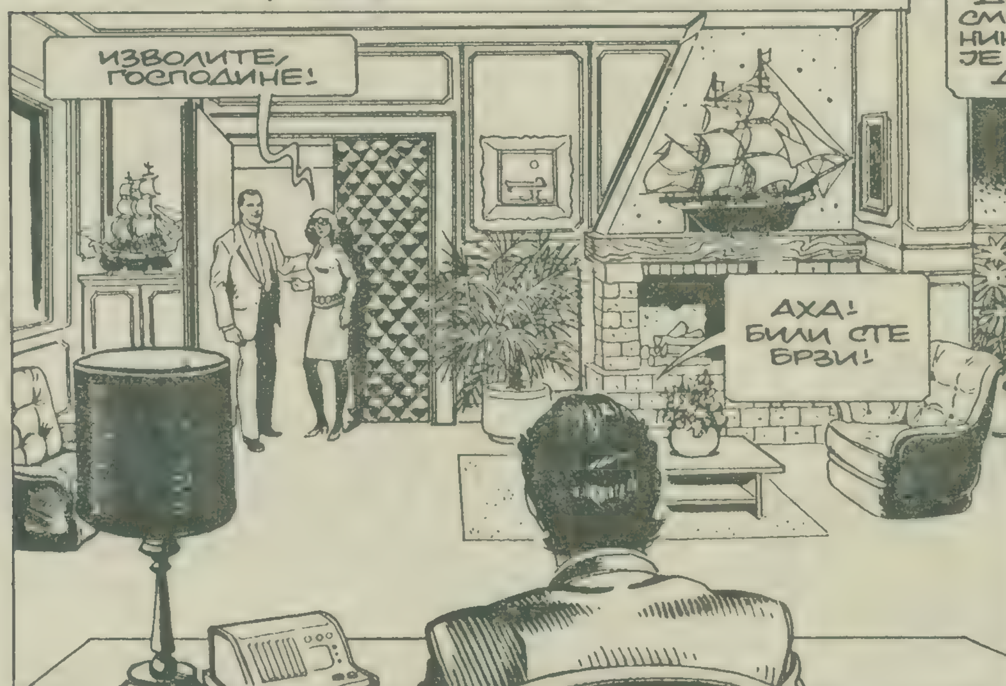

ДОЛАЗИМ ИЗ ОВИХ СТОПА... КАЖИТЕ МИ ВАШУ НОВУ АДРЕСУ!


МОЈ СТАРИ ПОЗНАНИК, КАРЛ ТАЛО, СЕ ПРЕ ИЗВЕСНОГ ВРЕМЕНА УСЕЛИО У НОВЕ ПОСЛОВНЕ ПРОСТОРИЈЕ...
ЗАШТО ЛИ МЕ ЗОВЕ ТАЈ СТАРИ ЛИСАЦ?





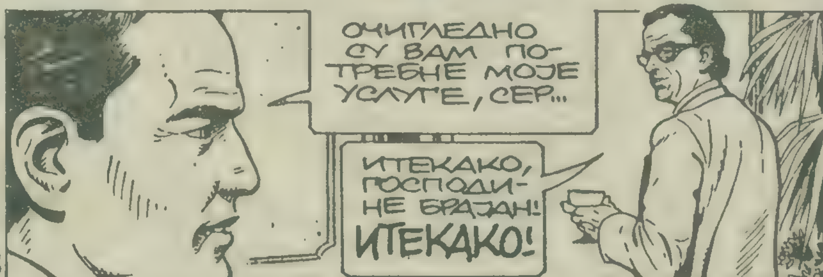
БОГАТО ОПРЕМЉЕНА КАНЦЕЛАРИЈА МОЋНОГ БРОДОВЛАСНИКА КАРЛА ТАЛА НАЛАЗИЛА СЕ У БЛИЗИНИ ЛУКЕ...

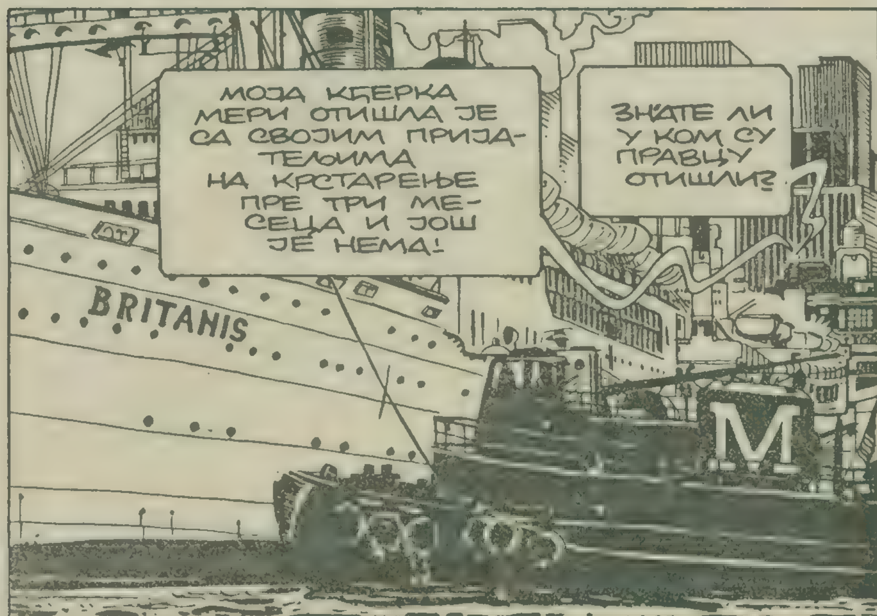











МОЈА КЋЕРКА МЕРИ ОТИШЛА ЈЕ СА СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА НА КРСТАРЕЊЕ ПРЕ ТРИ МЕСЕЦА И ЈОШ ЈЕ НЕМА!
ЗНАТЕ ЛИ У КОМ СУ ПРАВЦУ ОТИШЛИ?
BRITANIS
M


СРЕДОЗЕМЉЕ!
ПА ТО ЈЕ ДОСТА ДАЛЕКО, ГОСПОДИНЕ ТАЛО!


ЗНАМ, АЛИ ОНА СЕ РЕДОВНО ЈАВЉАЛА ДО ПРЕ ДВЕ НЕДЕЉЕ... ОД ТАДА О ЊОЈ НЕМА НИ ГЛАСА!
А ЊЕНИ ПРИЈАТЕЉИ!


У ТОМЕ И ЈЕСТЕ СТВАР... ОНИ СЕ ВРАЋАЈУ ВЕЧЕРАС, АЛИ БЕЗ ЊЕ!
ШТА?


НЕСТАЛА ЈЕ!


ВИ СЕ ВЕРОВАТНО СЕЋАТЕ ТРАГЕДИЈЕ КОЈА МЕ ЈЕ ЗАДЕСИЛА ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ КАДА ЈЕ НА АУТОМОБИЛСКИМ ТРКАМА У ИНДИЈАНОПОЛИСУ ПОГИНУО МОЈ ЈЕДИНИ СИН ВИК!
DATSUN


ДА, СЕЋАМ СЕ! БИО ЈЕ ТО ВЕЛИКИ УДАРАЦ ЗА ВАС!
А САД И МЕРИ!


НЕ БРИНИТЕ, ГОСПОДИНЕ ТАЛО! СВЕ ЋЕ СЕ ДОБРО ЗАВРШИТИ! ОСЕЋАМ ТО... ВЕРУЈТЕ!
ПОКУШАО САМ ДА ГА УМИРИМ...

УВЕЧЕ, ИСТОГ ДАНА...

МИСЛИМ ДА ЈЕ ТО ЊИХОВА ЈАХТА... ОНА ШТО СЕ ПРИБЛИЖАВА!

ХАЈДЕМО ТАМО!



ОХ! ДОБРО ВЕЧЕ, ГОСПОДИНЕ ТАЛО! ВЕРУЈТЕ, ЈАКО НАМ ЈЕ ЖАО ЗБОГ СВЕГА ШТО СЕ ДЕСИЛО!

АЛИ ВАМ ТО ИПАК НИЈЕ СМЕТАЛО ДА СЕ ВРАТИТЕ БЕЗ МОЈЕ КЋЕРКЕ!

СВЕ СМО УЧИНИЛИ ШТО ЈЕ БИЛО У НАШОЈ МОЋИ, ГОСПОДИНЕ ТАЛО!

СВУДА СМО ЈЕ ТРАЖИЛИ!

ТО ЋЕТЕ ИСПРИЧАТИ ОВОМ ГОСПОДИНУ!

ИЗВОЛИТЕ УНУТРА!

ПОСЛЕДЊЕ ВЕЧЕРИ, ПРЕД ПОВРАТАК, ДОГОВОРИЛИ СМО СЕ ДА ИЗАЂЕМО У ГРАД... АЛИ, МЕРИ НИЈЕ БИЛА РАСПОЛОЖЕНА ЗА ИЗЛАЗАК! УМОРИЛА СЕ ОБИЛАЗЕЋИ ПОМОРСКИ МУЗЕЈ...

КАДА СМО СЕ ВРАТИЛИ, ОНА ЈЕ ВЕЋ УВЕЛИКО СПАВАЛА... СУТРАДАН ЊЕ ВИШЕ НИЈЕ БИЛО! ТРАЖИЛИ СМО ЈЕ, АЛИ КАО ДА ЈЕ У ЗЕМЉУ ПРОПАЛА!

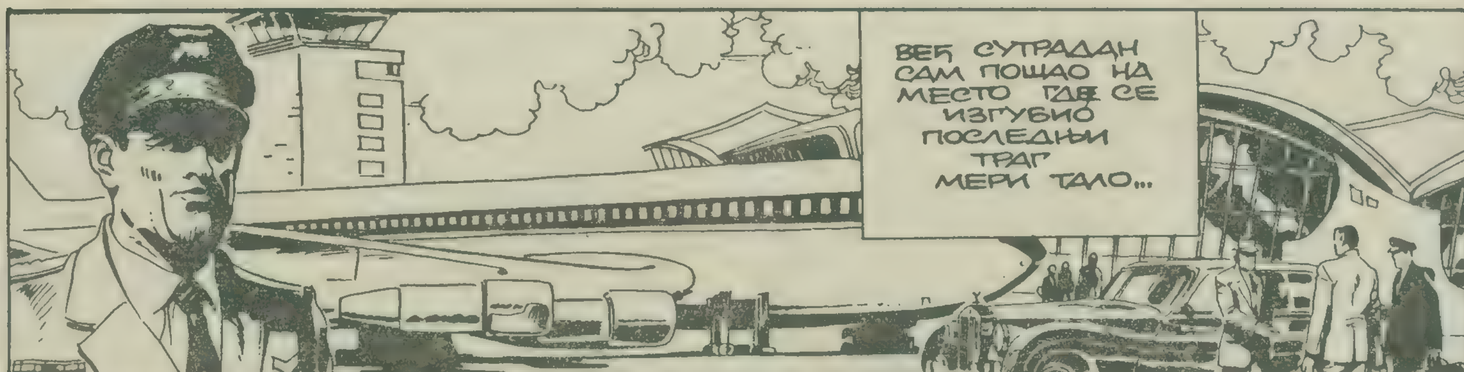
НАШЛИ СМО САМО ОВУ ЊЕНУ ПОРУКУ...

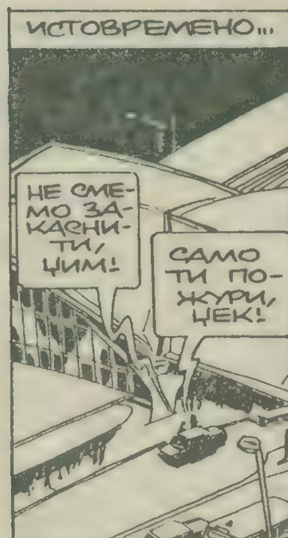
Уколико се не вратим у договорено време отпутујте без мене! Вратићу се авионом! Мери

ПРИЧАЈТЕ НАМ КАПЕТАНЕ, ГДЕ СТЕ СВЕ БИЛИ?

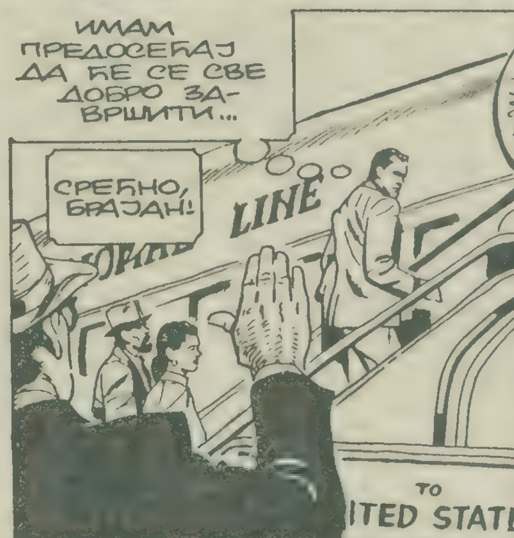
БИЛИ СМО НАЈПРЕ НА АЗУРНОЈ ОБАЛИ, ГРЧКИМ ОСТРВИМА... А ОНДА СМО КРЕНУЛИ ДА ВИДИМО ЧУВЕНИ ДУБРОВНИК НА ЈАДРАНУ...

5


ВЕЋ СУТРАДАН САМ ПОШАО НА МЕСТО ГДЕ СЕ ИЗГУБИО ПОСЛЕДЊИ ТРАГ МЕРИ ТАЛО...


ИСТОВРЕМЕНО...
НЕ СМЕМО ЗАКАСНИТИ, ЏИМ!
САМО ТИ ПОЖУРИ, ЏЕК!


ЗАКАСНИЋЕМО!
НЕ ПРИЧАЈ МНОГО, НЕГО ПОТРЧИ!


ИМАМ ПРЕДОСЕЋАЈ ДА ЋЕ СЕ СВЕ ДОБРО ЗАВРШИТИ...
СРЕЋНО, БРАЈАН!
LINE
TO
ITED STATE




СУТРАДАН...


ЖЕЛИМ ВАМ ПРИЈАТАН БОРАВАК У ЈУГОСЛАВИЈИ И У НАШЕМ ГРАДУ, МИСТЕР БРАЈАН!
ХВАЛА!
ЈАТ
ПРАВО СА АЕРОДРОМА, НИК БРАЈАН ЈЕ ОТИШАО У ХОТЕЛ...


НИКО МЕ НИЈЕ ПРАТИО! ХОТЕЛ ИЗГЛЕДА МИРАН... АЛИ...
...УВЕК ТРЕБА БИТИ ОПРЕЗАН!
НИК ЈЕ ОДМАХ ПОШАО У ПОМОРСКИ МУЗЕЈ...

ДА, ДА! СЕЋАМ СЕ ТЕ ДЕВОЈКЕ! БИЛО МИ ЈЕ СИМПАТИЧНО ШТО НИЈЕ, КАО ОСТАЛИ ТУРИСТИ, ВРЕМЕ ПРОВОДИЛА ПО РЕСТОРАНИМА И ДИСКОТЕКАМА, ВЕЋ ОВДЕ, У МУЗЕЈУ...

ШТА ЈУ ЈЕ, ПО ВАШЕМ МИШЉЕЊУ, ТОЛИКО ЗАНИМАЛО?

УПРАВО ОВА СЛИКА ИСПРЕД КОЈЕ СТОЈИМ! ТОЛИКО СЕ ИНТЕРЕСОВАЛА ЗА ПОРЕКЛО КАПЕТАНА ВИЦКА СИЊАНИНА, ДА САМ ПОДАТКЕ МОРАЛА ДА...

АХА!

...ТРАЖИМ У АРХИВИ! ТАЈ КАПЕТАН, ПОРЕКЛОМ ИЗ СИЊА, БИО ЈЕ ВЕЛИКИ ПОМОРАЦ! ОБИШАО ЈЕ ЦЕО СВЕТ, АЛИ ЈЕ ЈЕДНОГ ДАНА НЕСТАО ЗАЈЕДНО СА СВОЈОМ ЛАЂОМ!

ЈЕДНИ ПРИЧАЈУ ДА ЈЕ ЗБОГ НЕСРЕЋНЕ ЉУБАВИ, РАЗОЧАРАН, ОТПУТОВАО У АМЕРИКУ И ТАМО ОТПОЧЕО НОВ ЖИВОТ... А ДРУГИ...

ХМ...

...ДРУГИ ПРИЧАЈУ ДА ГА ЈЕ МОРЕ ПРОГУТАЛО, И ДА ЈЕ СА ЊИМ И ЊЕГОВИМ БРОДОМ НА ДНО ЈАДРАНА ПОТОНУЛО И ВЕЛИКО БЛАГО...

РЕКЛИ СТЕ ДА ЈЕ КАПЕТАН ВИЦКО ПОРЕКЛОМ...

ИЗ ЦЕТИНСКЕ КРАЈИНЕ! ПРОЂЕ СЕ СПЛИТ, ПА СЕ ИДЕ УЗ РЕКУ ЦЕТИНУ...

НЕШТО МИ ГОВОРИ ДА ЋУ МОРАТИ ДА СЕ УПУТИМ ТАМО!

НЕВЕРОВАТНО!

ТО ЈЕ ИСТО РЕКЛА И ДЕВОЈКА ЗА КОЈУ СЕ РАСПИТУЈЕТЕ!

ЧИНИ МИ СЕ ДА ТАЈ МОРСКИ ВУК ПОЧИЊЕ ДА ДОБИЈА СВЕ ВИШЕ ОБОЖАВАЛАЦА! РЕД БИ БИО ДА ОТКРИЈЕМ ЗБОГ ЧЕГА!

ХВАЛА ВАМ! МНОГО СТЕ МИ ПОМОГЛИ!

ХМ... БАШ СУ ЧУДНИ ОВИ ФУРЕШТИ...

7


ТАЈ СТАРИ КАПЕТАН МЕ НА НЕКОГ ПОДСЕЋА, АЛИ НЕ МОГУ ДА СЕ СЕТИМ НА КОГА! БИЛО КАКО БИЛО, НАИШАО САМ БАР НА НЕКИ ТРАГ...


ДА ВИДИМ САМО КУДА ЋЕ МЕ ОН ОДВЕСТИ...


ПАПИРИЋ ЈЕ ИСПАО ИЗ ВРАТА! ЗНАЧИ ДА ЈЕ НЕКО УЛАЗИО У СОБУ! ОПРЕЗ МИ, ОЧИГЛЕДНО, НИЈЕ БИО НАОДМЕТ!


ПОЗВАЋУ ЊУЈОРК! МОЖДА СЕ МЕРИ У МЕЂУВРЕМЕНУ ЈАВИЛА!
ТИ-ТИ!
ДО ЂАВОЛА! ТЕЛЕФОН НЕ РАДИ! СИЋИ ЋУ ДО РЕЦЕПЦИЈЕ...


ДА ЛИ БИХ МОГАО ДА ПОЗОВЕМ ЊУЈОРК? ТЕЛЕФОН У МОЈОЈ СОБИ НЕ РАДИ!
КАКО ДА НЕ! САМО ИЗВОЛИТЕ!
HOTEL EXCELSIOR


ИЗГЛЕДА ДА СУ ВЕЗЕ ПРЕОПТЕРЕЋЕНЕ! НЕ МОГУ ДА ДОБИЈЕМ БРОЈ!
НЕ ВЕРУЈЕМ! ДАНАС СУ ДВА АМЕРИКАНЦА ЗВАЛА УПРАВО ЊУЈОРК! БРЗО СУ ДОБИЛИ ВЕЗУ!


МОЖЕТЕ ЛИ ИХ ОПИСАТИ?
КАКО ДА НЕ! КРУПНИЈИ У КАРИРАНОМ САКОУ, ГЕГА СЕ ПРИ ХОДУ, А ДРУГИ ЈЕ НЕШТО НИЖИ... БИЛИ СУ У ЖУРБИ...

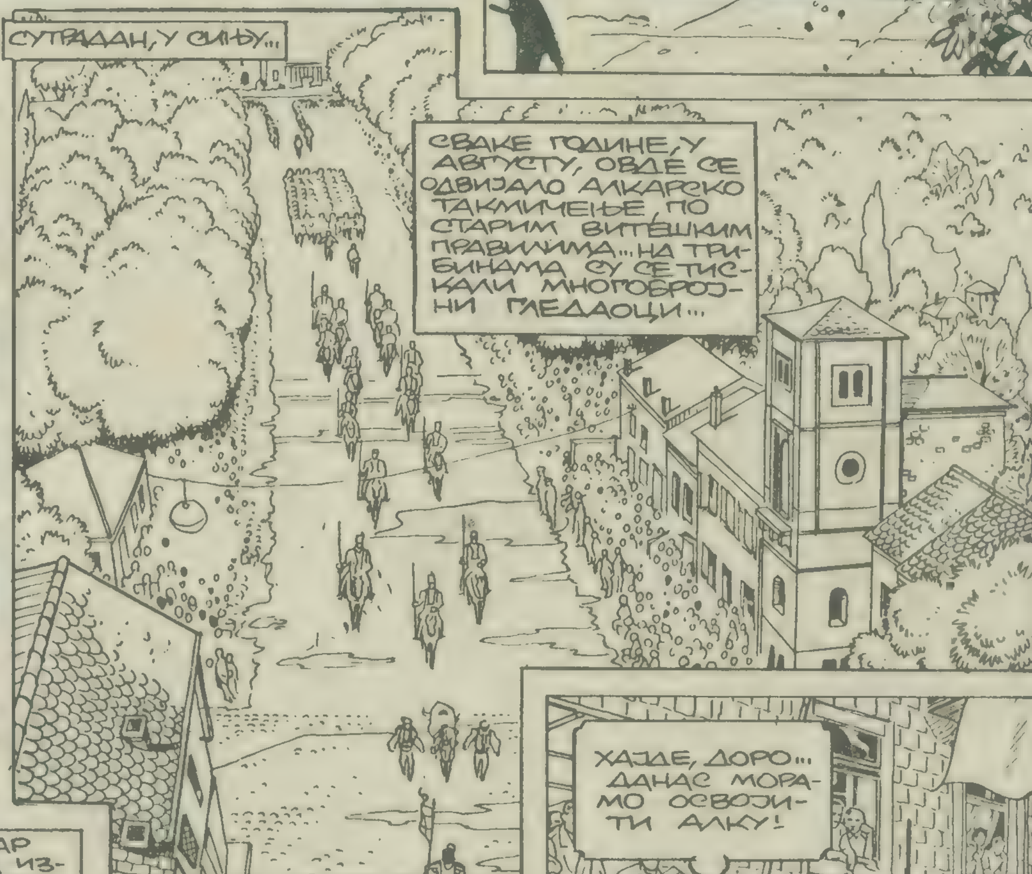

ИЗВАНРЕДАН ОПИС! СЈАЈНО ЗАПАЖАТЕ!
АХ... ХЕЈ! УПРАВО СУ ПРОШЛИ ПОРЕД ВАС!
8


?!


TAXI
ХЕЈ, ТАКСИ!
ПОЖУРИМО! САД ЈЕ СВАКИ ТРЕНУТАК ДРАГОЦЕН!


ЏИМ И ЏЕК!? ЗАШТО ЛИ СУ ПЕТУ АВЕНИЈУ ЗАМЕНИЛИ МЕДИТЕРАН-СКИМ СУНЦЕМ?


ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ НА ПА-ЛУБУ БРОДА КАПЕТАНА ВИЦКА СИЊАНИНА УКРЦА-ВА СВЕ ВИШЕ ПУТНИКА!

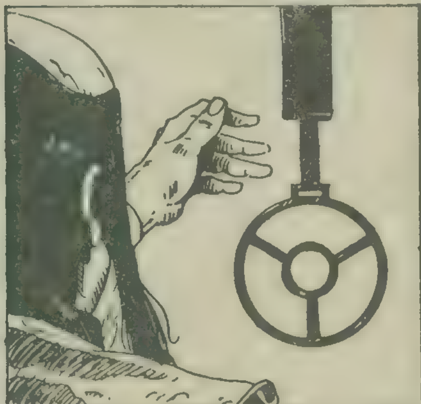

СУТРАДАН, У СИЊУ...
СВАКЕ ГОДИНЕ, У АВГУСТУ, ОВДЕ СЕ ОДВИЈАЛО АЛКАРСКО ТАКМИЧЕЊЕ, ПО СТАРИМ ВИТЕШКИМ ПРАВИЛИМА... НА ТРИ-БИНАМА СУ СЕ ТИС-КАЛИ МНОГОБРОЈ-НИ ГЛЕДАОЦИ...


АЛКАР -ВЕЗА ИЗ-МЕЂУ ПРО-ШЛОСТИ И САДАШЊОС-ТИ...


НЕ! ТО НИЈЕ МОГУЋЕ! НЕ МОГУ ДА ВЕ-РУЈЕМ!


ХАЈДЕ, ДОРО... ДАНАС МОРА-МО ОСВОЈИ-ТИ АЛКУ!

АЛКА ЈЕ БИЛА НАМЕШТЕНА, И ТАКМИЧЕЊЕ ЈЕ МОГЛО ДА ПОЧНЕ...











У ПУНОМ ТРКУ, ПРВИ АЛКАР СЕ ПРИБЛИЖАВАО АЛЦИ...









ЗА ТО ВРЕМЕ, У ДУБРОВНИКУ...
ГДЕ ЛИ СУ САМО ОНЕ ПРОТУВЕ ОДЈУРИЛЕ?



КАО ДРУГИ У ПРВОЈ ТРЦИ, НАСТУПА АЛКАР ЈЕРКО ТАЛОВИЋ!



ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ?!



КЕЛНЕР!
ЖЕЛИТЕ ЛИ ПИЋЕ, ГОСПОДИНЕ?
НЕ, ХВАЛА... ТРЕБА МИ ЈЕДНА ИНФОРМАЦИЈА!



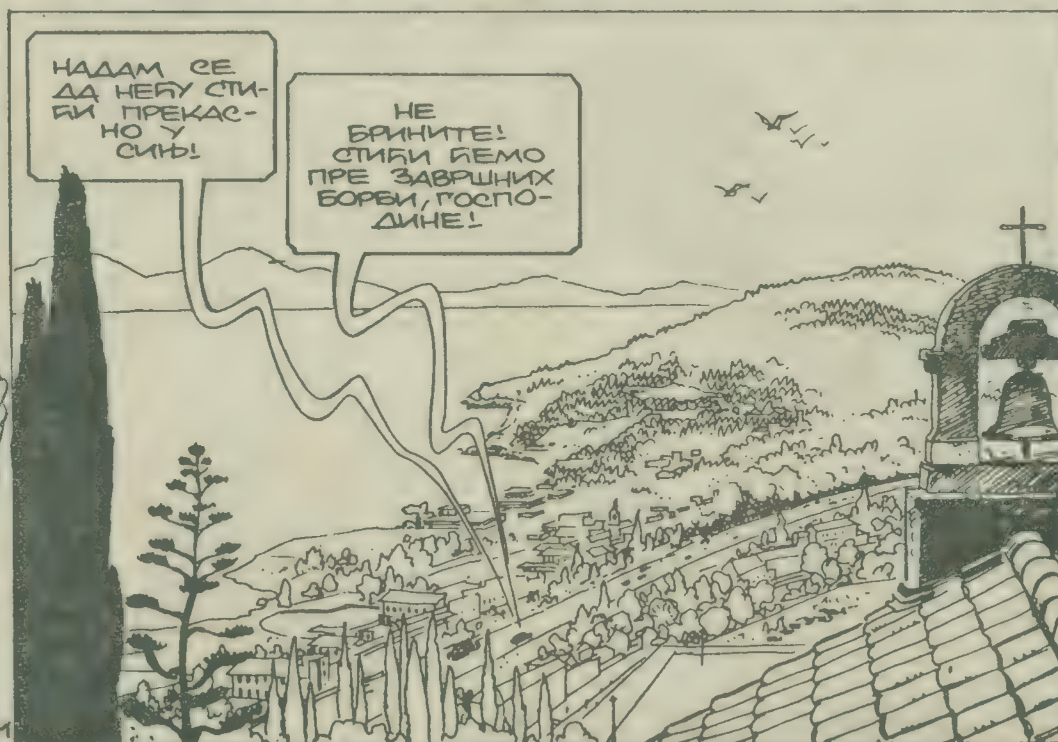
КАКВО ЈЕ ОВО ТАКМИЧЕЊЕ КОЈЕ ПРЕНОСИ ТЕЛЕВИЗИЈА!
СИЊСКА АЛКА! ТРАДИЦИОНАЛНО ТАКМИЧЕЊЕ АЛКАРА У СИЊУ!



ТО ЈЕ ТО! А ЈА ЈОШ УВЕК СЕДИМ ОВДЕ И ЧЕКАМ ДА СЕ НЕШТО ДОГОДИ!



ОНИ МАНГУПИ СУ МЕ ПРЕДУХИТРИЛИ!
ТАКСИ!
TAX



НАДАМ СЕ ДА НЕЋУ СТИЋИ ПРЕКАСНО У СИЊ!
НЕ БРИНИТЕ! СТИЋИ ЋЕМО ПРЕ ЗАВРШНИХ БОРБИ, ГОСПОДИНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У СИЊУ...









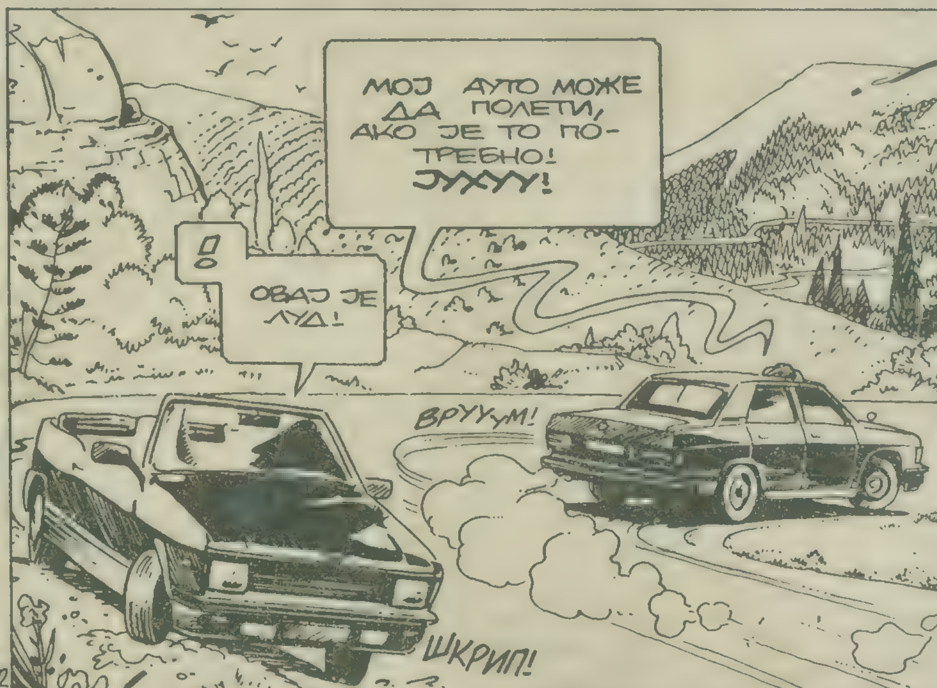






ЗА ТО ВРЕМЕ...






ОВОГ ПУТА, ДОРО, ИМАМО ШАНСУ ДА ОСВОЈИМО АЛКУ!


ОСЕЋАМ ДА ЋЕ ПОБЕДИТИ!


ГОСПОЂИЦЕ, САЧЕКАЈТЕ МАЛО!
ОСТАВИТЕ МЕ НА МИРУ!

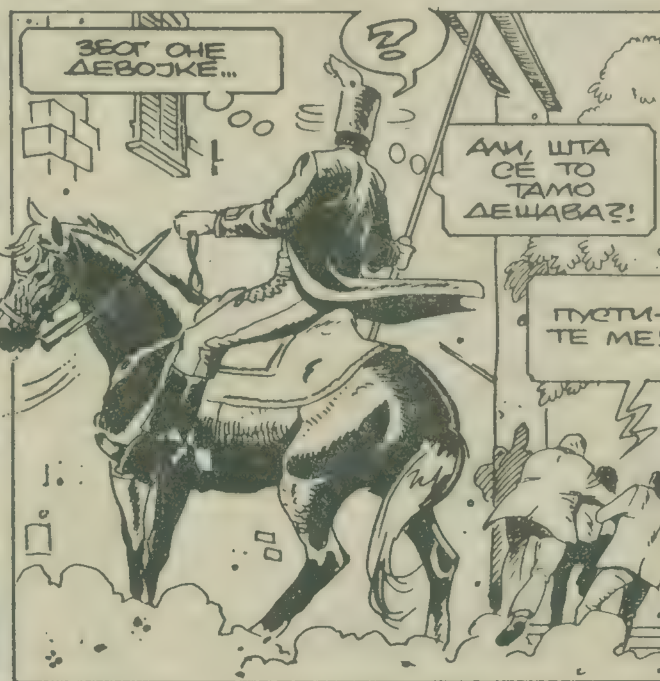

!
?
МЕРИ СЕ ОТРГЛА ИЗ РУКУ КРИМИНАЛАЦА И ПОКУШАЛА ДА НАЂЕ СПАС НА ДРУГОЈ СТРАНИ СТАЗЕ. АЛИ...


JAOOJ!


ТО ЈЕ БИЛО ДОВОЉНО ДА ДЕКОНЦЕНТРИШЕ АЛКАРА ЈЕРКА ТАЛОВИЋА...
ЦАНТР!



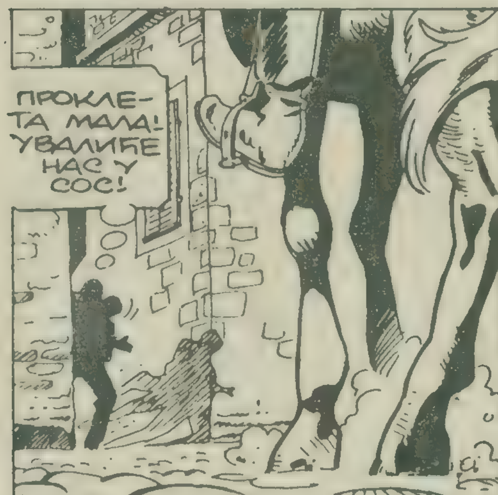

АЛКАР ЈЕРКО ТАЛОВИЋ У-НИШТА!


ЗБОГ ОНЕ ДЕВОЈКЕ...
?!
АЛИ, ШТА СЕ ТО ТАМО ДЕШАВА?!
ПУСТИТЕ МЕ!


ПУСТИТЕ ЈЕ, ГАДОВИ!
?

ТРАС!
АХ!

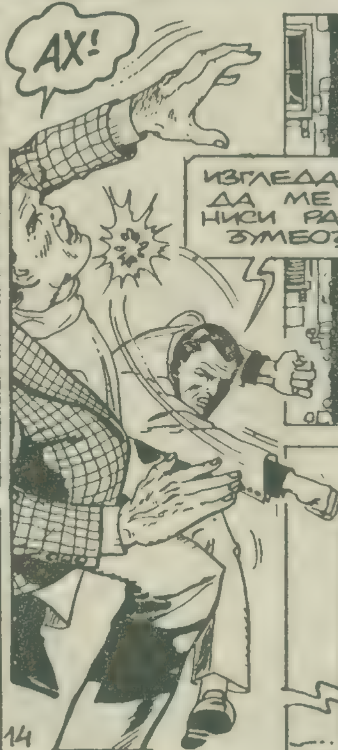
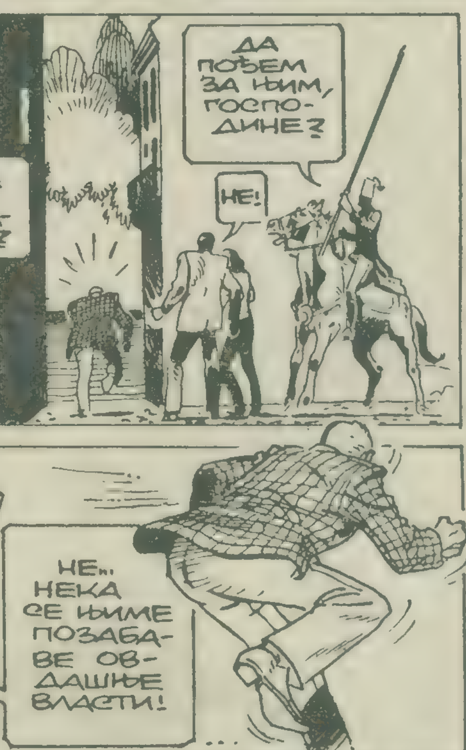
НЕ МОЖЕШ СЕ ТАКО ЛАКО ИЗВУЋИ! САД СИ МОЈА!
ПУСТИТЕ МЕ! УПОМОЋ!


ПРОКЛЕТА МАЛА! УВАЛИЋЕ НАС У СОС!

УЗАЛУД СЕ ОПИРЕШ... НЕ МОЖЕШ МИ ЗБРИСАТИ!
МММ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ШКРИИП!

!?

ПУСТИ ДЕВОЈКУ...
НИК БРАЈАН!
?!
...ТИ, БАРАБО!

АХ!
ИЗГЛЕДА ДА МЕ НИСИ РАЗУМЕО?
14

ДА ПОЂЕМ ЗА ЊИМ, ГОСПОДИНЕ?
НЕ!
НЕ.. НЕКА СЕ ЊИМЕ ПОЗАБАВЕ ОВДАШЊЕ ВЛАСТИ!

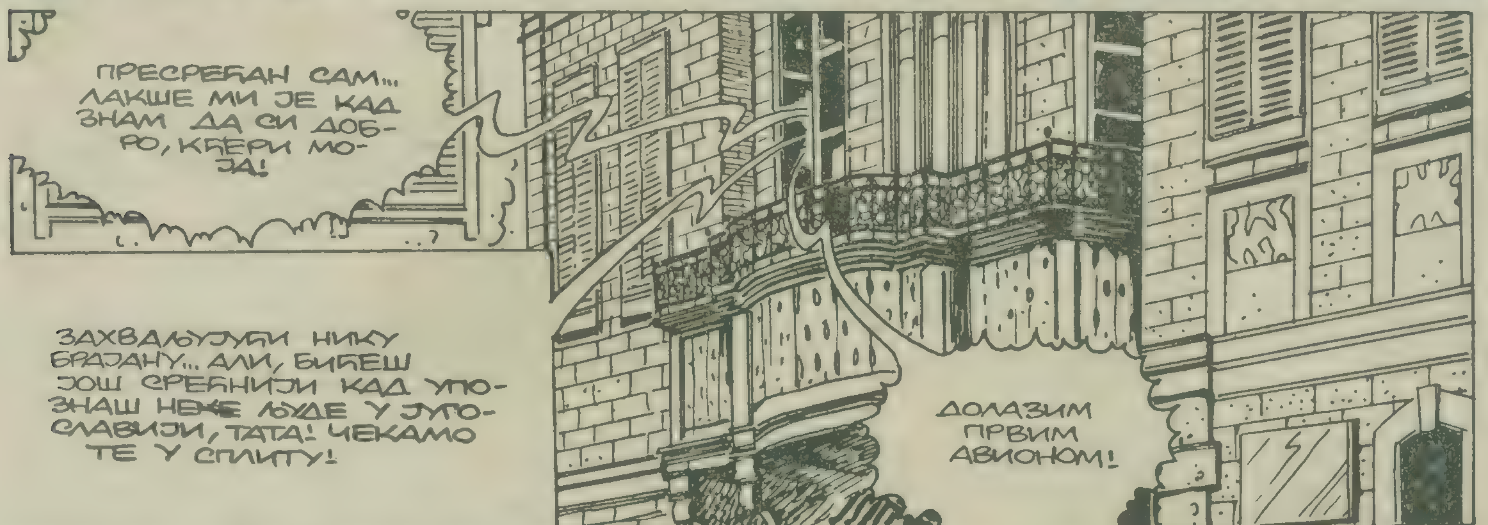

ОХ... ХВАЛА ВАМ, ГОСПОДИНЕ... АЛИ... КО СТЕ ВИ?
ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ, НИК БРАЈАН! ВАШ ОТАЦ МЕ ЈЕ АНГАЖОВАО ДА ВАС ПРОНАЂЕМ!


ОВДЕ МЕ ЈЕ ЗАДРЖАЛО НЕШТО НЕВЕРОВАТНО-СЛИЧНОСТ МОГ ПОКОЈНОГ БРАТА СА КАПЕТАНОМ ВИЦКОМ СИЊАНИНОМ!
ДА... ЗНАМ! КАО И СЛИЧНОСТ СА АЛКАРОМ ЈЕРКОМ ТАЛОВИЋЕМ... А ВИ СТЕ ТАЛО!


ТАЛОВИЋ... ТАЛО?! СПОМИЊЕТЕ МОЈЕ ИМЕ! О ЧЕМУ СЕ ОВДЕ РАДИ?
О НЕЧИЈЕМ ПОРЕКЛУ! ОБЈАСНИЋУ ВАМ...


КАСНИЈЕ...
ГОСПОДИНЕ ТАЛО, ЈАВЉАМ ВАМ ДОБРЕ ВЕСТИ! МЕРИ ЈЕ ПОКРАЈ МЕНЕ!


БРАВО, НИК! ДАЈТЕ ДА ЧУЈЕМ МЕРИ...


ПРЕСРЕЋАН САМ... ЛАКШЕ МИ ЈЕ КАД ЗНАМ ДА СИ ДОБРО, КЋЕРИ МОЈА!
ЗАХВАЉУЈУЋИ НИКУ БРАЈАНУ... АЛИ, БИЋЕШ ЈОШ СРЕЋНИЈИ КАД УПОЗНАШ НЕКЕ ЉУДЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ, ТАТА! ЧЕКАМО ТЕ У СПЛИТУ!
ДОЛАЗИМ ПРВИМ АВИОНОМ!

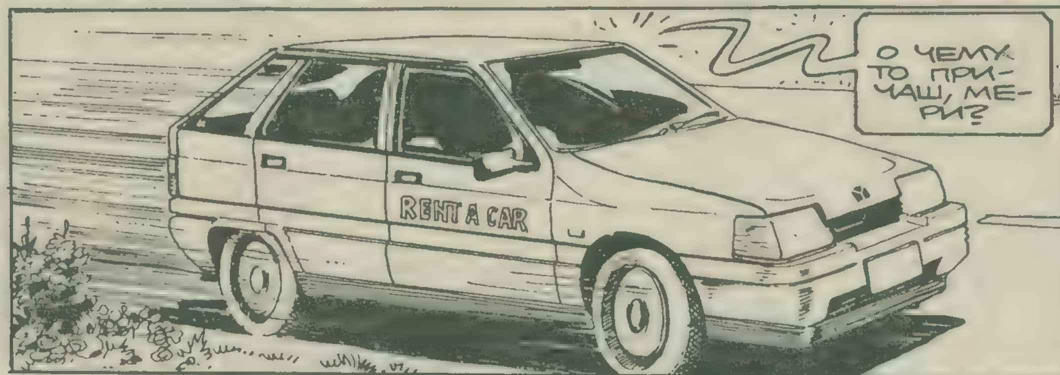

АВИОНСКА КАРТА ЈЕ РЕЗЕРВИСАНА... ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ВИДИМ МОЈУ МЕРИ...
15


СУТРАДАН, КАРЛ ТАЛО ЈЕ ЛЕТЕО КА СПЛИТУ...


ХА! ХА!
ОХ, ТАТА! КАКО САМ СРЕЋНА ШТО СИ СА МНОМ!
И ЈА... ЗАХВАЉУЈУЋИ НИКУ БРАЈАНУ!


ОДАВДЕ ЋЕМО ПОЋИ У СИЊ, ГДЕ ЋЕТЕ УПОЗНАТИ НЕКЕ ИНТЕРЕСАНТНЕ ЉУДЕ!
ДА, ТАТА!


А ЗНАШ ЛИ ТИ, ТАТА, СВОЈЕ ПОРЕКЛО?


О ЧЕМУ ТО ПРИЧАШ, МЕРИ?
RENT A CAR


ВИДЕЋЕШ, ТАТА! ИЗНЕНАЂЕЊЕ!


У СИЊУ...


ДОКЛЕ ЋЕМО ОВАКО?
АЛИ, ТАТА... ДО ИЗГУБЉЕНИХ КОРЕНА СЕ СТИЖЕ ПЕШИЦЕ!
ХА! ХА!

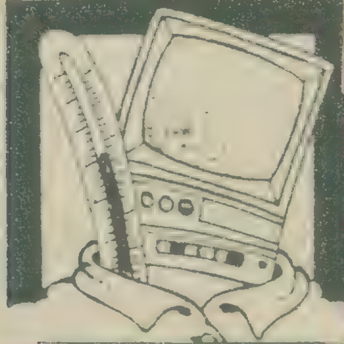

СТИГЛИ СМО! ТО ЈЕ МОЈ БРАТ ЈЕРКО ТАЛОВИЋ
ДА... АЛИ... ПА ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ?
ДОБАР ДАН, ГОСПОДИНЕ!


БАКА МАРЕ, ДЕДИНА СЕСТРА, ЋЕ ТИ СВЕ ОБЈАСНИТИ!
ХОЋУ, ДИЦО! ЈЕРКО, ДОНЕСИ ОНОГА ВИНА!


ВИЦКО ЈЕ ОДУВИК БИА ЗАЈУБЈЕН У МОРЕ... ЗА РАЗЛИКУ ОД НАШЕГА ПАПЕ... ТА ЈУБАВ ГА ЈЕ И ОДВИЛА ИЗ ОВОГА ДОМА...


ЈЕДНИ ПРИЧАЈУ ДА ЈЕ ОТИША У АМЕРИКУ, А ДРУГИ ДА ЈЕ ОТИША' НА ДНО ЈАДРАНА СА СВОЈИН БРОДОН!
ОДЛИЧНО! ЖИВЕЛИ!
КАКО ВАН СЕ ЧИНИ ОВО НАШЕ ВИНО?


ОВО НАШЕ ВИНО ЧИНИ ЉУДЕ СРЕЋНИМ! ЖИВЕЛИ!
КРАЈ



ПОБЕСНЕЛИ МЕЛ

Иако је већ десетак година у самом врху популарности, Мела Гибсона (1956) критичари су тек недавно почели да схватају као „озбиљног" филмског глумца. Неки су га чак прогласили за јединог правог наследника већ помало остарелог Пола Њумена! Да ли ће се то предвиђање и остварити остаје да се види, али чињеница је да се овај тридесеттрогодишњи Аустралијанац америчког порекла и појавом и глумом знатно разликује од својих колега.

За досадашњу Гибсонову каријеру без сумње је најзначајнија 1979. година, кад је снимљен први од три наставка футуристичке приче о полицајцу Максу Рокатанском коме сулуди криминалци убијају жену и дете. Пошто се радило о јефтином филму мале (аустралијске) кинематографије с непознатим глумцима, изгледи за успех били су му равни нули. Али, по ко зна који пут показало се да су ћуди публике недокучиве. „Побеснели Макс" постао је један од хитова те сезоне. Наравно, захваљујући тој улози Гибсон је изашао из анонимности и понуде су почеле да стижу са свих страна. Наредних неколико година играо је у готово свим важним филмовима снимљеним у Аустралији, да би од средине осамдесетих почео да ради и у својој постојбини Америци где се убрзо преселио са породицом. Међу филмовима које је тамо снимио свакако се издвајају „Смртоносно оружје" (1987) Ричарда Донера и „Текила Санрајз" (1988) Роберта Тауна (о оба смо већ писали). И за крај занимљив податак: почетком следеће године Мел Гибсон ће се наћи пред вероватно најтежим задатком у каријери: у филму Франка Зефирелија тумачиће улогу Хамлета. Посао је утолико тежи што је покојни сер Лоренс Оливије (један од претходна два филмска Хамлета) за ту улогу својевремено награђен „Оскаром" оставивши свет у недоумици: може ли уопште овај Шекспиров јунак боље да се одглуми?



Пред тешким задатком – Мел Гибсон

1. Gallipoli – Галипоље (1981)

Помало необична прича о тешким данима првог светског рата. Главни јунаци су два млада тркача из Перта који одлучују да оду на фронт, где хиљаде и хиљаде њихових сународника гину бесмислено – наоружани само бајонетима марширају брисаним простором док их непријатељ коси мецима. Филм је режирао Питер Вир („Сведок", „Обала комараца"), а главне улоге тумаче Марк Ли, Мел Гибсон, Бил Хантер и Роберт Граб.

2. The Road Warrior – Друмски ратник (1981)

Други део „Побеснелог Макса". После смрти жене и детета Макс почиње да лута пустињским пространствима, али у међувремену долази до катастрофе и несташице горива. Једине познате залихе бензина налазе се у утврђењу које покушавају да освоје криминалци на моторима. Макс се придружује браниоцима, јер то је једини начин да и он дође до драгоценог горива. У режији Џорџа Милера („Побеснели Макс", „Побеснели Макс III", „Иствичке вештице") у главним улогама појављују се Мел Гибсон, Брус Спенс и Вернон Велс.

3. The Year Of Living Dangerously – Година опасног живљења (1982)

Догађа се у Индонезији 1965. године. Млади и неискусни новинар добија задатак да извештава са бурног тла те земље и убрзо схвата да се закулисне политичке игре сурово одражавају на људске животе. Редитељ филма је поново Питер Вир, а уз Мела Гибсона главне улоге тумаче Сигурни Вивер, Бил Кер, Линда Хант и Мајкл Марфи.

4. The Bounty – Побуна на броду Баунти (1984)

Трећа верзија приче филмоване већ два пута (1935. године у режији Френка Лојда, са Чарлсом Лотоном и Клерком Геблом, и друга, 1962, у режији Луиса Мајлстона са Тревором Хауардом и Марлоном Брандом). Разликује се по томе што догађаји нису приказани непосредно, већ кроз сведочење главног јунака пред судом. Филм је режирао Роџер Доналдсон („Без излаза", „Коктел"), а главне улоге играју Ентони Перкинс, Мел Гибсон, Лоренс Оливије, Едвард Фокс и Данијел Деј Луис.

В. Радосављевић

Графити '89

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК И „ОЗОН" (радио-емисија БЕОГРАДА 202)

И ове недеље слатко смо се смејали графитима које сте нам послали. И пошто простора, на жалост, нема много – остављамо га вашим бисерима!

НАШ ИЗБОР ПРИСПЕЛИХ ГРАФИТА

1. Ако вам је памет све богатство, спавајте с главом у сефу! **Тања Пешић, Бежанија**
2. Идите до најближег зида и будите свој издавач графита! **Владимир Коловић, Краљево**
3. Бити ван себе значи да су ти одрали кожу. **Јожеф Алфелди, Дебељача**
4. Највећи малер је никада немати малер па не знати шта је то малер! **Томаж Кумер, Титово Велење**
5. Непревазиђен је Микеланђело – једини је имао дозволу да црта графите по катедралама. **Атила Сегеди и Зоран Микуша, Драж**
6. Најгоре што ти се може десити у животу је да ти жена постане удовица. **Милан Митровић, Београд**
7. Брак је оно што долази после живота, а пре смрти. **Жарко Медар, Нови Сад**
8. Најпедантнији је онај ко залива биљке у акваријуму. **Дин Угљанин, Београд**
9. Најшашавије је молити се Богу за добру оцену из марксизма. **Небојша, Земун**

ТРИ „ЗАБАВНИКОВА" ПИТАЊА:

1. **Ко је спортски тип?**
2. **За коју жену може да се каже да је дама, а за ког мушкарца да је џентлмен?**
3. **Ко је геније?**

Одговоре на питања шаљите на адресу: РАДИО-БЕОГРАД, Програм 202, Хиландарска 2, за „ОЗОН"-ГРАФИТИ '89, 11000 Београд!

Д. К.

Истините приче са Дивљег запада

ПРОКЛЕТСТВО САНЧЕЗОВОГ БЛАГА

Прво се удавио сам Санчез а онда су несреће, једна за другом, почеле да односе жртве. И то само оне који су имали везе са овим благом...

Једне децембарске ноћи 1840. године, када се Дон Хозе Марио Санчез, власник величанственог ранча „Лос Анимас", и један од најбогатијих људи Калифорније, враћао са дугог али успешног пута, киша је упорно лила. До хацијенде је имао још само једну препреку, реку Пајаро која се излила и носила све пред собом

Дон Хозе није хтео да чека јутро нити да тражи неки мање опасан прелаз. Помисао на породицу коју дуго није видео учинила је да заборави на опрез. Храбро је натерао коња у воду...

Бујица га је одмах оборила с коња. Убрзо је нестао испод површине подивљале реке. Његово тело никада није било нађено

Причало се да је Санчез оставио невиђено благо, али да над њим лебди проклетство оних на чији се рачун обогатио.

Убрзо су лепа Санчезова удовица Кончита и њено богатство постали мета многих превараната. Тако је оберучке прихватила понуду шерифа Вилијама Роуча да постане управник њеног имања. Роуча је поштовао цео град. Био је поштен човек који је држао до реда и закона, уз то и прилично брз и вешт с пиштољем

Роуч је беспрекорно водио Кончитино имање а она је имала пуно поверење у њега, чак толико да му је поверила да са хацијенде склони и сакрије 17 тешких врећа пуних златне прашине.

Шериф је без речи пристао. Пало му је, додуше, на памет: можда је баш то злато о коме се говори, али је ту мисао брзо одагнас

– Сада само ти и ја знамо где је Санчезово злато – говорио је својој жени док је у углу трпезарије копао рупу да би у њу сакрио метални сандук пун злата

Када је све било завршено, на то место довукли су тешки храстов ормар

– Чак ни Кончита не жели да зна где сам га сакрио, како јој тајна не би, можда, излетела – с поносом је жени објашњавао какво поверење ужива код богате удовице.

Порука у капуту

Роуч је наставио да ради на ранчу „Лос нимас". Водио је све послове и чувао га д насртљиваца. А онда се у граду појаио доктор Санфорд. Висок и згодан, привлачио је пажњу многих жена, па и Кончите. До ушију се заљубила у њега и брзо су се венчали. Младожења се преселио на Санчезов ранч.

Прво што је урадио као нови газда било је да отпусти Роуча. А како му је Кончита поверила тајну о седамнаест врећа златног праха, захтевао је да му Роуч све одмах преда.

Бивши шериф лако сѐ помирио с отказом, јер му се Санфорд није допадао, али



је као накнаду за чување злата тражио да му остане четвртина целокупног праха.

– То је уцена! – беснео је Санфорд. – Шериф није попуштао. Доктор је запретио и судом, али је схватио да би цео град био на страни Роуча и да, као дошљак нема никаквих изгледа у том спору. Одлучио се за лукавство – позвао је у помоћ, Давида Терија, ветерана мексичког рата, одличног стрелца и стручњака у руковању ножем, у то време плаћеног револвераша и специјалисту за „грубе" послове.

Тери је прво покушао да спор са Роучом реши дипломатски.

– Даћемо ти осмину блага – понудио је. – Ако не пристајеш, наћи ћемо начина да те натерамо.

Роуч је остао при своме: једна четвртина или благо више нико неће видети.

Тери је, међутим, већ имао план. Киднаповаће Роуча и одвести га у Сан Јоакин где држи све у својим рукама. Одмах је позвао четворицу својих људи. Те ноћи изненадили су Роуча и повели га ка Сан Јоакину.

После жестоког јахања пред зору су се зауставили у градићу Сан Хозе. Хотел „Плац" био је још отворен. Чим су ушли у салу, бармен звани Велики Џим препознао је Роуча и кренуо да га поздрави:

– Где... – таман је заустио кад му је Роуч погледом дао знак да му не прилази. Џим је, схвативши да нешто није у реду, брзо срочио започету реченицу.

...ћете да седнете, господо?

Отмичари су се уз пиће убрзо опустили. Роуч је искористио прилику. У џепу капута напипао је оловку и неке старе карте и на две неприметно нажврљао поруку. А када је Џим пришао с новом боцом пића, успео је да му шапне:

– Једна је порука за моју жену. Овде остављам свој капут. Дај га ономе ко ти донесе писмено наређење и то само од мене.

Иако припити, отмичари су одлучили да крену даље. Следеће ноћи стигли су у Сан Јоакин. Роуча су одмах сместили у градски затвор, у малу ћелију на крају мемљивог подрума. Пред вратима је стајао стражар.



– Зове се Френ Фут – показивао је Тери на огромног човека пред вратима. – Од сада твој верни чувар. Колико дуго, зависи од тебе. Ако се опаметиш и кажеш где је злато, поручи нам по њему.

– Пре ћу умрети у овој рупи него вам то рећи – пркосно је узвратио Роуч. Надао се да ће помоћ од Великог Џима брзо стићи.

У поруци коју је написао жени стајало је да га је Тери отео јер хоће да се домогне блага. Написао је још да је код Великог Џима оставио свој капут и да она благо никоме не даје док се не појави с тим капутом и његовом писменом поруком.

Чим су прочитали писмо које им је донео Велики Џим, Роучова жена и њен брат Џери Махон одмах су са још неколико пријатеља, обишли све затворе у Санта Крузу, Санта Клари и Сан Франциску. Узалуд. Прошло је већ шест месеци од његовог нестанка, чак су сумњали да је уопште жив.

Роуч се злопатио у оној рупи. Његов чувар Фут све више га је поштовао – дивио се издржљивости и упорности човека који не попушта ни у овако ужасним условима.

Али, ни Роуч није био од камена. Дошао је дан када је признао себи да више ни минут не може да остане у том паклу. Био је сломљен.

– Доведи Терија – рекао је Футу. – Добиће то проклето злато...

Када је најзад написао поруке Великом Џиму и својој жени, Тери му је истргао папире исцеривши му се у лице:

– Баш си будала, Роуче. Толико ти је требало да се решиш, али знај да никада нећеш изаћи одавде. Кад узмем благо, вратићу се да те гледам како трунеш.

Где је злато?

У том часу нико није обраћао пажњу на Фута који се спријатељио с Роучом чувајући га. С мржњом је посматрао Терија. Тај поглед опазио је само Роуч. И зато је, чим је Тери изашао, предложио свом чувару:

– Слушај ме добро, Футе. Ти и ја ћемо поделити благо ако пре Терија и доктора успеш да стигнеш до Великог Џима и моје жене.

Фут је прихватио погодбу. Ослободио је Роуча и носећи нове поруке за бармена и Роучову жену, узјахао најбржег коња. Јахао је као ветар. И успео је. После 23 часа непрекидног јахања, исцрпљен, стигао је до Роучове куће с капутом и поруком за жену.

Знајући да ће јој Тери и доктор претрести целу кућу, Роучова жена позвала је брата у помоћ. Џери Махон је откопао рупу у углу трпезарије, поделио сав златни прах у врећице, све ставио на кола и отишао. Када се после извесног времена вратио, кратко је рекао:

– Сестро, закопао сам благо. Неће га наћи ни сам ђаво.

Када је два дана касније дошао и Роуч, све се сазнало. Град се поделио. Већина грађана била је на његовој страни, док је мањи број стао уз доктора сматрајући да Роуч нема права толико да тражи.

У очекивању суђења чарке су постајале све жешће и опасније. Једне вечери дошло је и до пушкарања у коме је седам људи погинуло. Међу њима је био и Џери Махон, једини који је знао где је Санчезово злато.

Проклетство је почело да се остварује...

Недељу дана после тог крвавог обрачуна неко је из заседе убио доктора Санфорда. Месец дана касније, док је стајао пред хотелом и разговарао са једним пријатељем, Роуч је убијен хицем у главу.

Истог дана, после сахране мужа, Роучова удовица је кренула да посети гроб свога брата. Точак на колима је отпао, кола су се преврнула а удовица је, ударивши главом о камен, остала на месту мртва.

– То злато је заиста проклето – размишљао је Фут. – Ко год је имао везе с њим сада је мртав. Најбоље је да одем из овог града.

Узалуд је мислио да је избегао проклетство. Три месеца касније умро је од последица малих богиња.

Револвераш Тери, последњи човек умешан у потрагу за благом, страдао је у Ватропу после сукоба са локалним шерифом.

Санчезово благо на крају никоме није припало.

Где ли је то Махон закопао злато? Проклетство, каже веровање, траје првих двеста година. Можда ће га после неко и наћи.

Кен Антони

Илустровао: Брана Јовановић

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

















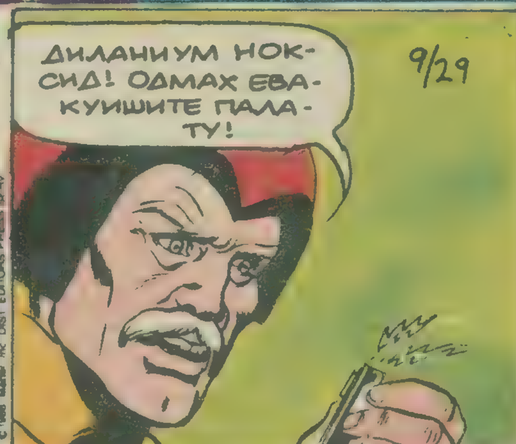






















МАСТЕРСОВЦИ!

Изашла је нова СВЕСКА МАСТЕРСА. На СВИМ киосцима, као и сваког месеца авантуре Хи Мена, Орка, Скелетора и осталих ГОСПОДАРА СВЕМИРА.





ХИТ ХИТ ХИТ

КАРИЈЕРЕ:

Малколм Мекларен

ТВОРАЦ МУЗИЧКИХ КОКТЕЛА



Он није музичар али је једна од најсвежијих појава у дискографском свету. Он је измислио групу „Sex Pistols", самим тим и панк покрет, он меша и комбинује све врсте музике, смишља ствари које ником другом не падају на памет



После скоро петогодишње паузе Мекларен се појављује са новом плочом – „Waltz Darling". Изненађење је опет ту. Овог пута, у сарадњи са легендарним гитаристом Џефом Беком, помешао је валцере Јохана Штрауса и модерну музику. Како сам каже, тиме најављује долазак новог таласа Belle Epoque стила.

– У техничком смислу, било је врло тешко направити ову плочу – објашњава Мекларен. – И то само зато што сам одлучио да остварим лудачку идеју. То је као да сам присиљавао на брак двоје људи који се не подносе. У овом случају то су били Јохан Штраус и Џемс Браун. Нисам знао у шта се упуштам. Музички сам потпуно неписмен и нисам знао да 3/4 такт не иде заједно са 4/4.

Бек и ја почели смо да снимамо валцере са оркестром од 60 чланова а продуцент је доживљавао нервне нападе један за другим. Једног дана рекао ми је да је немогуће венчати 3/4 са 4/4. Одмах сам га отпустио. Али, невоље су се наставиле кад сам почео да тражим новог продуцента. Што год да смо снимили на крају је звучало као да група „Frankie Goes To Hollywood" свира класику. То ме излуђивало, хтео сам да се убијем. Нама је у том тренутку једино врач могао да помогне. Онда су ми препоручивали музичара Бутсија Колинса који живи у Синсинатију. Нисам много знао о њему, међутим, када сам видео његову спаваћу собу, схватио сам да је то човек за нас. Његова соба је изузетна! У њој се налази огроман краљевски кревет пресвучен црвеним сомотом, кад се притисну дугмићи окрене се за 360 степени, дрма се, светле семафори. То је најсјајнија ствар коју сам икада видео. Кревет је изгледао као остварени сан шумског врача. Бутси је дошао са неке друге планете. А када ми је рекао да је са тринаест година свирао бас гитару код Џемса Брауна у песми „Sex Machine", све је било јасно. На овој плочи он је био и оркестар и група. Ја, једноставно, нисам знао шта хоћу али он је свему томе дао смисао. Цела ствар је посустала док смо радили микс. Продуцент је добро урадио свој посао, али звук је испао превише чист. Ја сам врло критичан према ономе што радим. Мој претходни албум „Фанс" (тада је Малколм укрстио поп музику и оперу), заиста је лош. Мислим да више не би требало да снимам плоче.

Пре овог албума Малколм се из Лондона преселио у Холивуд да би се посветио филму, својој новој страсти.

– Отишао сам тамо у нади

да ћу водити узбудљивији живот. Потпуно сам се отровао филмом и желео сам да постанем неко други. Али, то није било лако као што сам замишљао, јер Холивуд није тако далеко. Људи су и тамо знали ко сам ја и тако сам се поново изгубио у том свету који у мени види типа који меша нове музичке коктеле. Одлучио сам да више не улазим у студио. Наравно да сам се предомислио, ако хоћу да поново будем модеран, морам смислити нови музички коктел.

Малколм је почео да се бави музиком не би ли побегао од Вивијен Вествуд, своје тинејџерске љубави. Почетком седамдесетих њих двоје су у Лондону отворили бутик где се и упознао са агресивном групом „New York Dolls" и убрзо постао њихов менаџер.

– Допало ми се што су били добри у својој намери да буду лоши. Нису умели да певају, нису чак умели ни ритам да држе, али то ми се свиђало. Када су се распали 1975. године, решио сам да нађем неку енглеску групу која ће бити исто тако лоша. У нашем бутику у то време појављивали су се неки клинци који су ме избезумљивали. Били су потпуно изгубљени, било их је баш брига за старе богове као што су Дејвид Боуви, Брајан Фери или Род Стјуарт. Од њих сам направио „Секс пистолсе", једини оригинални енглески рокенрол састав у смислу става, „рашрафљене" свирке и вокалног наступа.

П. Ј.

Тражили сте песму

AMERICANOS

There's A Place
Where a kid without a cent
Can Grown upo to be a president
A magic Kingdom filled with Barbie dolls
I you've got the time we can make it a good time

Americanos
Blue jeans and Chinos
Coke Pepsi and Oreos
Americanos
Low riding chicanos
In the land of the free
You can be what you want to be

They know how to advertise
Sell you anything at any price
Need it or not that's what you got
Take no bull from anyone
We just want to have some fun
We got the Queen of soul, created rock'n'roll

Americanos
Blue jeans and Chinos
Coke Pepsi and Oreos
Americanos
Movies and heroes
In the land of the free
Your can be what you want to be
Satelite stations across the nation
That's cable TV for you and me
I'm cleaning kichens washing pots and pans
Everything's organised
From crime to leisure time
High schools and swimming pools
King sharks and fools



Текст и музика: Холи Џонсон

АМЕРИКАНОС

Постоји место
Где клинци без кинте
Кад одрасту могу да постану
президенте
Магично краљевство пуно
Барби лутака
Ако имаш времена сјајно
ћемо се провести
Американос
Блу џинс и Чинос
Кока, Пепси и Ореос
Американос
Притајени мешанци
У земљи слободе
Можеш бити оно што
желиш
Они знају како да
рекламирају
Продаће све без обзира на
цену
Требало ти или не, то је оно
што добијаш
Не гутај глупости ни од
кога
Ми само желимо да се
проведемо
Ми имамо краљицу соула,
створили смо rock'n'roll
Американос
Блу џинс и Чинос
Кока, Пепси и Ореос
Американос

Филмови и хероји
У земљи слободе
Можеш бити оно што
желиш
Сателитске станице све до
границе
То је кабловска ТВ за тебе
и мене
Ја чистим кухиње перући
лонце и тигање
Све је организовано
Од криминала до слободног
времена
Средње школе и базени
Велике ајкуле и кретени

РАСПРОДАЈА БОЛА

Из чувеног Грејсленда, царства које је себи саградио Елвис Присли, пребачено је 18 сандука са његовим личним стварима. Сада су пред очима јавности у Центру „Елвис Присли" први пут изложени његови дневници, видео и демо-траке, његова Библија, боксерске рукавице, седло, лопта за безбол, дозвола за ношење оружја и гитара на којој је свирао последњих месеци пред смрт, августа 1977. године. Иако је од тада прошло доста времена, мит не јењава а потхрањивање носталгије постаје све уносније.

Тиква – то чаробно поврће

ИМА ЗАШТО ДА СЕ ПОКОНДИРИ

Све донедавно била је углавном храна за стоку, а сада је лекари препоручују као чудотворан лек за многе болести



Од свих биљака које човек гаји тиква има највећи плод – тежак до 90 килограма. При том, ови џинови не расту у далеким тропским крајевима већ и широм Европе, па и код нас: годинама један сељак из Тополовника, крај Великог Градишта, доноси на Бајлонијеву пијацу плодове бундеве од којих је сваки тежак осамдесетак килограма.

Та огромна бобица, како ботаничари називају плод ове једногодишње биљке, чије је латинско име Cucurbita pepo, има изванредну амбалажу: чврста дебела кора одлично штити нежну унутрашњост при превозу или у шупама, подрумима или амбарима где се чува преко зиме. А ово поврће без муке може да се сачува до пролећа. Извесни примерци, истина експериментално, остали су потпуно свежи читаве три године и то у топлим средњоазијским условима. При том је најзанимљивије да тиква ништа не губи, напротив добија – скроб се у њој претвара у шећер и плод постаје све укуснији.

Отров за отрове

Код тикве 17 одсто тежине отпада на кору, 73 на месо, а на семенке из којих се добија цењено и врло укусно уље – 10 одсто. Некада се тиква, и код нас и у свету, највише користила као сточна храна, али

откако су људи све више почели да се враћају природној и здравој храни, вековима потцењивана тиква доживела је потпуну рехабилитацију. Сада се, захваљујући стручњацима, налази у самом врху светске топ-листе квалитетног поврћа. Ево и зашто.

Тиква је прави златни рудник витамина, рецимо драгоценог провитамина А (каротин) кога нарочито има у врстама које успевају на северу. Њено „месо" садржи и витамине С, B_1, B_2, B_6, Е, никотинску киселину, шећер, соли калцијума, калијума, магнезијума, гвожђа, фосфора, кремнија, бакра, кобалта... Пектини из тикве везују вишак холестерина у крви и зато је лекари топло препоручују против артериосклерозе – да је спречи и да је лечи.

Захваљујући томе што садржи много соли калијума и воде а мало натријума, тиква потпомаже избацивање „отпадних вода" из организма, а сок добијен цеђењем, утврђено је, изванредно је средство за растварање камена у бубрегу, мокраћној бешици, као и код запаљења простате и јетре.

Стручњаци за исхрану обичној тикви бундеви дају чисту десетку: њена је целулоза врло нежна и фина а садржи и пектине па је као створена за болести желуца и црева. Пектини, наиме, имају изванредна својства да везују за себе, и избацују из организма, бактерије и њихове отрове и друге штетне материје, а такође и соли тешких метала: олова, живе па чак и радиоактивних елемената!

Тако нежна бундева

Чаробни пектини у исто време штите слузокожу органа за варење од надражујућег деловања грубе хране, па тиква тако потпомаже бржем зацељивању чира на желуцу. Утврђено је да кувана тиква не изазива повећано лучење желудачног сока тако да је врло добра храна и за оне који пате од вишка киселине.

Припремање на високој температури уопште јој не шкоди. Напротив. Целулоза се на топлоти разлаже и ослобађа каротин, а додавање масноће само помаже да се лакше свари, па се зато бундева сматра лаком храном и препоручује пацијентима који иначе не смеју да узимају поврће с грубим целулозним влакнима. Скувана и пропасирана препоручује се оболелима од чира на желуцу или дванаестопалачном цреву. Рендисана сирова подстиче излучивање жучи и побољшава рад црева (300 до 400 грама дневно), а исто тако препоручује се онима који желе да смршају. Оног дана кад „посте" треба да поједу 1,5 килограма куване или печене бундеве, најбоље у пет оброка.

У Сједињеним Америчким Државама тренутно је у моди изванредна салата од рендисане тикве, јабука, лимунове коре, меда и воћног сока. Иначе, лековити сок од бундеве најбоље је пити док је свеж, али може и да се конзервира (на литар сока – 200 грама шећера) и чува у херметички затвореним боцама. Сок може да се меша са соковима од другог воћа или поврћа али се, кажу, опет Американци, најбоље слаже са соком од кајсија и јабука.

Најближа рођака – лудаја

Тикве или бундеве родом су из тропске Америке и има их око десет врста, а све припадају широј породици бундева у коју, између осталих, спадају и краставац, зелена тиквица, диња и лубеница. Најближи род нашој тикви је Lagenaria vulgaris (на латинском је лагана боца, крчаг) и она није без разлога добила ово име. Код нас ову крушколику тикву називају шуђурка, лудаја, а у западним крајевима и тиквица. Обрађена одлично служи за захватање воде, као украс, уместо појаса за непливаче и децу...

У многим земљама Јужне Азије, Африке, Централне и Јужне Америке, на пацифичким острвима, од ње праве зделе и чиније, чаше, кутлаче и кашике, чутуре за воду и вино, корпе у којима носе храну или „расути терет". И Египћани врло често користе овакве судове, а код нас се они највише срећу у Далмацији, Македонији и јужној Србији. За разлику од старије и крупније сестре бундеве која, природно, лежи на земљи, лагенарију гаје као пењачицу.

Предмети начињени од ове тикве нађени су још у древним египатским пирамидама. Стари Перуанци су код повреда лобање убацивали њену чврсту кору уместо коштаног ткива. У Перуу и данас могу да се виде колица (тачке) која се котрљају на тикви уместо на класичном дрвеном точку.

Амерички Индијанци употребљавали су лагенарију за прављење сплавова, а у Африци и данас овакве тикве служе рибарима као бове којима обележавају где су бацили мрежу. Тиквице су од давнина употребљаване и за израду различитих музичких инструмената: примитивних удараљки, бубњева, као и жичаних инструмената код којих је половина тикве служила као резонатор. И индијски укротитељи змија свирају на фрули израђеној од лагенарије.

У прошлом веку лагенарија је на Хаитима важила као национална валута. Негде почетком столећа гувернер северног дела острва присвојио је себи искључиво право на продају тикава и објавио да једна тиква вреди један француски франак. Данас тиква на Хаитима нема ту вредност, али у знак сећања на прошлост основна јединица плаћања у земљи и сада се зове „гурд" што у преводу значи флашаста тиква, шуђурка, лудаја.

В. М.

Шта се једе у свету


Уместо точка – бундева

НЕКИ ВОЛЕ ТИКВУ СА БИБЕРОМ

Док се код нас бундева најчешће пече у рерни, кува у пари или рендана служи као надев за питу бундевару у свету она много чешће налази своје место на трпези и то у свим могућим облицима. Ево неколико рецепата са свих страна Земљине кугле

Најпре један из Њујорка за салату од тикве. Американци узму 100 грама тикве и исто толико јабука, исеку их на листиће или крупно изрендишу, додају кашику јабуковог сирћета или сока од лимуна, кору од лимуна, кашику меда и поспу млевеним орасима.

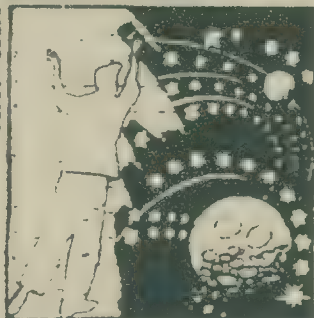
Холанђани више воле овако: скувају литар млека и три пуне кашике гриза и после десет минута додају 200 грама нарендисане тикве, мало соли, шећера, бутера. Скину са штедњака и служе топло или кад се охлади

Руси прже тикву: нарежу листиће тикве (дебљине до једног центиметра), посоле их, побиберe, ваљају у брашно и прже на добро загрејаном уљу док не добију румену корицу. Осим тога, они од бундеве праве паприкаш којим преливају кувани пиринач, затим кашу са просом или је динстају заједно с јабукама и – киселим краставцима.

На гласу је и румунски рецепт са пуњеном тиквом Мала бундева пресече се напола, очисти и напуни смесом од 150 грама полуобареног пиринча, 2–3 парадајза, једне ситно исецкане и пропржене главице лука, чена белог лука, соли и бибера. Надевене полутке густо се посипају сиром и презлама, залију биљним уљем и чашом супе. Пеку се на јакој ватри око пола сата.

И други наши суседи, Мађари, дали су свој допринос тиквеном кулинарству: 500 грама бундеве исецка се на коцкице па се са 100 грама лука (1–2 главице) испржи на свињској масти (око 50 грама), затим прелије чашом супе и динста. На крају се јело лако запржи. Пре но што се изнесе на сто бундева се прелије чашом павлаке и поспе першуном

Од тикве се кува мармелада (2/3 јабука – 1/3 бундеве), праве уштипци, палачинке, чорбе и супе..



уређује
др Зоран Живковић

ОСУЂЕНИК

Милан Драшковић

Последњи дан суђења. Судница препуна радознале публике, новинара...

Уображени државни тужилац чини све да ме прикаже као чудовиште.

– Постоји само једно решење које овај случај може да оконча – каже гледајући значајно у озбиљна лица поротника. – Шест недужних жртава платило је данак нагонима овог... не. то није човек, то је звер у људском облику!

На тренутак сам се забринуо, а онда одахнуо. То „није човек" – очито је игра речи.

Устаје адвокат одбране. Речит

је, труди се да тајанственост мог порекла искористи да ме прикаже као особу напуштену у детињству, неприлагођену...

– Психијатријски преглед јасно показује да се мој клијент опире друштвеном животу. То су последице тешког детињства, о којем он, разумљиво, не жели да говори. Но, немам намеру да умањујем његову кривицу – крив је, наравно. Али, упитајмо се, господо, нисмо ли сви ми, на неки начин, посредно допринели томе? Запитајмо се шта ово друштво чини...

Суђење је при крају. Пауза. Мучно ишчекивање.

– Оптужени, устаните! – обраћа ми се судија.

Стојим слушајући уводне речи и чекам своју судбину.

– ... осуђује се на тешку доживотну робију...

Новинари журно излазе из суднице. Из публике допире жагор у коме као да има жаљења што сам избегао смртну казну.

– Добро је – каже мој адвокат. – За шест месеци послаћу молбу гувернеру да смањи казну на двадесет година.

Да, добро је. Била је то игра између живота и смрти. Моја очајничка замисао положила је први део испита.

Мрштим се док промичем дугим ходником: вика осуђеника из заједничких ћелија, лупа металних предмета, псовке стражара...

Нелагодност је донекле прошла кад сам доспео на виши спрат. Ево ме пред мојом ћелијом. Прикривајући нестрпљење, гледам како стражар пребира по свежњу кључева. Најзад издваја један, ставља га у браву и отвара тешка метална врата. Улазим. Врата иза мене затварају се уз шкрипу. Споља се чује кључ.

Стојим на средини ћелије, напет, раздражених чула. Ослушкујем...

Тишина. Најзад. Дуго прижељкивана, умирујућа тишина!

Признајем, било ми је жао свих оних људи, али морао сам да постигнем свој циљ, чак и по цену таквог поступка и таквог ризика.

Члан сам једне од многих извиђачких експедиција које Савез наших планета шаље широм Галаксије. Нашу летелицу непоправљиво је оштетила метеорска киша. Тако сам у спасилачкој капсули доспео на планету Земљу. Два друга из екипе страдала су у самој летелици.

Моја свемирска обука, знање и телепатске способности допринели су да се прилично брзо снађем у новим околностима и да ме нико не препозна. Господари ове планете физички су исти као ми, али по свему другом знатно заостају за нама. Умешао сам се међу њих у одговарајућој одећи, брзо научио њихов језик. Наравно, снабдевен шареним папирима који су симбол вредности.

Стравичне ли планете! У почетку сам био непријатно изненађен док сам лежао у хотелској соби и припремао се за **контакт,** јер сам схватио да због шумова у ходнику, буке на улици и свирке у суседној соби уопште не могу да се саберем! У близини увек се нешто дешавало и узнемиравало моја осетљива чула. Из дана у дан моје нерасположење је прелазило у панику, бес, потиштеност, очај...

Одлазио сам и ван града. Опет ништа! Бука индустријских насеља, рика њихових примитивних летелица на небу, а тутњава одвратних возила по широким тракама.

С пуно наде листао сам туристички проспект. Хаваји: „Рај на земљи, острво вечног мира и тишине..."

Било је то ужасно разочарање! Маса света излагала је тело сунчевим зрацима у том њиховом рају, наметљиве жене преплануле коже досађивале су на сваком кораку, ноћу бука таласа уз звуке музике која раздражује.

За остварење мог циља биле су потребне детаљне припреме, изучавање закона и обичаја, испитивање свих могућности. И тако сам дошао до овог. Да, ово је било једино решење! Осећам поново вољу за животом док с љубављу прилазим уском лежају у углу.

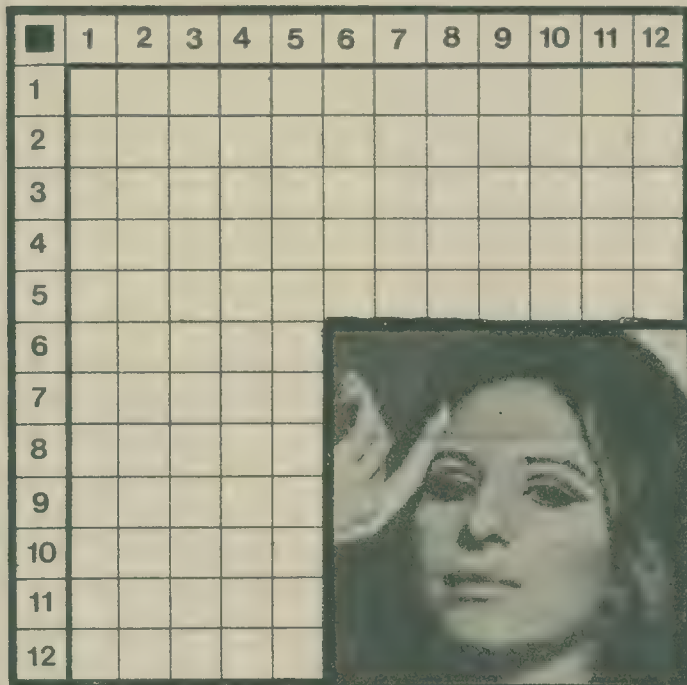
Лежим на кревету, опуштен, затворених очију. Потребно је време, концентрација, воља... да се потпуно опустим, да сакупим снагу и пошаљем снажну телепатску поруку. Далеко, до звезда!

Надам се, очајнички се надам, да ће моја браћа примити поруку и доћи по мене...

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

БЕЛА УКРШТЕНИЦА



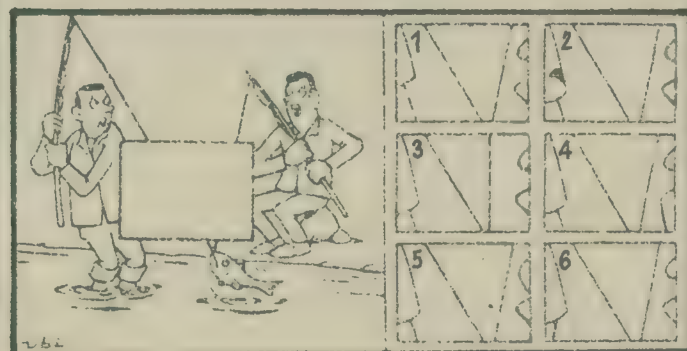
Приликом решавања сами уписујете црна поља. Колико их има у појединм реду показује број у загради.

ВОДОРАВНО: **1.** Попис, листа – Обрт (1), **2.** Степеник – Уобичајено име за аутомобил (1), **3.** Презиме глумице са слике – Ознака за неутрон (1), **4.** Име глумице са слике – Градић у Бачкој (1), **5.** Лупити, задати ударац – Мера за хартију (1), **6.** Ценовник (0), **7.** Андрићева јунакиња (0), **8.** Ознака за ампер – Име глумице Маргрет (2), **9.** Прво слово – Снови (1), **10.** Подземна животиња, кртица – Симбол сумпора (1), **11.** Део зграде, кат (0), **12.** Окови (0).

УСПРАВНО: **1.** Ауто-ознака за Славонски Брод – Назив од миља за буцмасто дете – Фигура у уметничком клизању (2), **2.** Град у Калифорнији (САД) – Гомила (1), **3.** Људи из Истре – Покошена њива, стрниште (1), **4.** Главни град Сарске области у СР Немачкој – Симбол актинијума (1), **5.** Стручњаци у американистици (0), **6.** Француски филмски редитељ, Андре (0), **7.** Коњска снага (скр.) – Саставна свеза (2), **8.** Ознака за обим – Два самогласника (2), **9.** Оштар велики нокат код неких животиња и птица (0), **10.** Радник у руднику (0), **11.** Ауто-ознака за Египат – Симбол калцијума (1), **12.** Освежавајуће пиће (0).

ДОВРШИТЕ ЦРТЕЖ

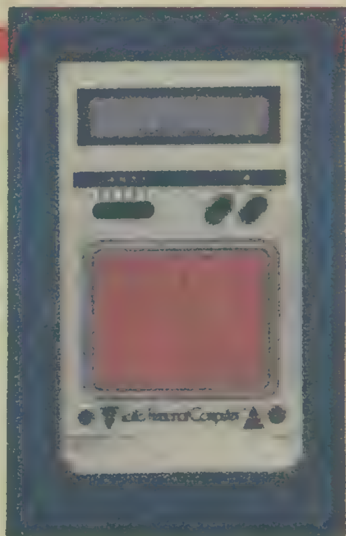
Којим бисте од шест понуђених детаља завршили овај цртеж?



РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Шта се носи, вози, слуша...

НАДОХВАТ



ЛОТО-ДИГИТРОН

Што би се лото-играчи вечито мучили смишљајући комбинације које ће им донети богатство? Фирма „Лотроникс лимитид" из Брентвуда, САД, произвела је џепни дигитрон који у трен ока избацује низове насумице поређаних бројева. Није чак ни скупо: 24 долара плус две батерије од по три волта

СТОЛИЦА ЗА СТЕПЕНИЦЕ

Прва инвалидска колица на свету која се пењу и силазе низ степенице направљена су у бироу компаније „Квест технолоџиз корпорејшн" из Санивејла у Калифорнији. Соларни сензори мере угао под којим су степенице постављене, точкићи уступају место гусеницама и колица су спремна за успон или силазак под условом да угао није већи од 36 степени. Цена: 12.500 долара

БУДУЋНОСТИ

КАИШИЋ ЗА КРАВЕ

Френк Вирзма са Универзитета Аризоне измислио је електронски ножни каишић за краве који непогрешиво открива тренутак када кравице спопадне жеља за љубављу. Заљубљене краве се унервозе, тапкају, а електронски каишић то тапкање и трупкање пребројава. Ако премештање с ноге на ногу пређе дозвољену границу, пали се лампица црвене боје која власника стада упозорава да је куцнуо час да се постара о подмлатку. Лампица, иначе, светли све док краве не прође љубавно лудило. Произвођач: „Дејри еквипмент компани" из Медисона у Висконсину.





АНТИСЕПТИЧНА СЛУШАЛИЦА

Збогом клице и бактерије из телефонске слушалице! Антон Оливер из Кембриџа у Масачусетсу производи самолепљиве папирнате маске за телефонске микрофоне. Продају се у пакетима од 100 комада. Цена: 8 долара по паковању.



АТОМСКО СКЛОНИШТЕ

Проналазач Констант Дејвид из Сан Дијега у Калифорнији чека још само да му одобре патент па да заинтересованима понуди атомско склониште за хиљаду особа. Између осталог, бункер се састоји од два челична слоја одвојена тапацирунгом од нарочите пене дебљине између 15 и 25 центиметара, пројектом је предвиђено и да склониште буде окружено системом јарака и бедема, а електричну струју производили би дизел-генератори. Цена још није позната.

РОБО-ПАТКА

Нешто је тежа од шест килограма, ради на батерије, креће се брзином од 16 километара на час, има пропелере, а правац кретања одређује јој се преко даљинског управљача. Робо-патка кошта 1.250 долара, производ је фирме „Аутдорсмен хертерса" из Бивер Дема у Висконсину и у ствари је лажни електронски мамац намењен ловцима. Робо-патка има још и челичне прсте којима купи и ловцу, на команду, доноси оборену дивљач.

М. И.





Уређује: Диего Врагић

Говорник у кавезу

Највише од свега желела бих да имам папагаја који говори. Чула сам да је какаду најбољи. Да ли у нашој земљи може да се купи и колико кошта?

АНА,
Сремска Митровица

Какаду може да се нађе код приватних узгајивача, али кошта око 500 марака, што није мало. Осим тога, за љубимца који зна да говори најбољи је папагај познат под именом аустралијска тигрица. Код нас се највише узгаја и не кошта много. (Суботом и недељом може да се купи на београдским пијацама, ако је време лепо.) При куповини пази да буде што млађи и по могућству мужјак, а он се препознаје по плавој „воштаници" изнад кљуна.



Авиони из жабље перспективе

У једном од претходних бројева „Забавника" прочитао сам напис о Нину Михалеку, једном од ретких „plane-watchera" у нашој земљи. Пошто се занимам за ту област, најлепше вас молим да напишете његову адресу као и адресу вашег сарадника А. Павића који често пише о авијацији.

СЛАВИША ВЛАЧИЋ,
Д. Симуновића 23/I
Сплит



Ево адреса:
Нино Михалек, Вртача 4,
61000 Љубљана
Александар Павић, Улица 29. новембра 108/50, 110000 Београд

Пчела – камиказа

Занима ме зашто пчела, чим убоде човека, угине?

НЕМАЊА ЈЕРКОВИЋ,
Бачка Топола

Пчела „уједа" само кад се нађе у опасности, значи – кад нема другог избора. Како жаоку не може да извуче из тела жртве, свесно је откида да би се ослободила. На тај начин цепа стомак и, наравно, умире.

Патике којих нема

Данима већ безуспешно тражим патике „lotto". Молим вас да ми помогнете, јер мислим да то може да занима и друге младе читаоце „Забавника"

М. Д.
Београд

Патике „lotto", италијанске производње, код нас би могла да нађеш само у некој комисионој радњи или фри шопу. Најбоље је да замолиш неког ко путује у Италију да ти их тамо купи.

Совјетска „Младост"

Молим те да објавиш адресу неког совјетског часописа за омладину, ради дописивања.

ЛОЛА,
Сарајево

Ево једног од тих часописа:
ЮНОСТ
101524 ГСП МОСКВА
Ул. Горког бр. 32/1
СССР



Не пожуруј љубав!

КАКО ЋУ САЗНАТИ ДА ЛИ МЕ ВОЛИ А ДА ГА НЕ ПИТАМ! МОЛИМ ТЕ ЗАБАВНИЧЕ ПОМОЗИ!

АЉА
ПРИШТИНА

Ти би, у ствари, да сазнаш да ли ОН тебе симпатише колико ти њега. Другим речима, прижељкујеш одговор који би ти највише одговарао. Љубав то не трпи... Она мора да буде обострана, а долази сама и увек се лако препознаје.



Порука за Деда-Мраза

Имамо много лутака, али не и Барбику. А неке девојчице имају чак и њену кућицу! Због тога смо тужне... Кажите нам како да наговоримо маме да нам купе Барбику?

БИЉАНА ЋУПИЋ И ЗОРИЦА ВУКАНАЦ
Буковачка улица
25280 Риђица

Маме не треба наговарати, кад могу, оне саме купе. Зато покушајте да схватите њихове разлоге... И будите стрпљиве – велике и жарке жеље углавном се испуњавају.

Форд без точкова

Молим вас да објавите адресу Eileen Ford – власнице њујоршке агенције за фото-моделе „Форд".

ДИЈАНА,
Београд

Адреса гласи:
FORD MODELS Inc.
344 East 59 St. New York
NEW YORK 10022
U.S.A.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

БЕЛА УКРШТЕНИЦА: списак, окрет, басамак, ауто, Стрејсенд, н, Барбара, Оџаци, ударати, арак, ценик, Аника, а, Ен, а, сни, крт, с, спрат, ланци.

ДОВРШИТЕ ЦРТЕЖ: детаљ број 2.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1976

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

В. д. главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20.000 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220.800 динара, полугодишња 441.600 динара, годишња 883.200 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 441.600 динара, полугодишња 883.200 динара, годишња 1.766.400 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	45.–
СР НЕМАЧКА	DEM	84.–
ШВЕДСКА	SEK	288.–
ФРАНЦУСКА	FRF	284.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	73.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ХОРОСКОП ЗА МЛАДЕ ОД 10. ДО 16. 11.

НАОРУЖАЈТЕ СЕ ЖЕЉАМА!



ОВАН (21. 3 – 20. 4)

Пред тобом је успешна недеља, осећаћеш се сигурно и самоуверено јер ће се све догађати онако како желиш. Очекује те новчани добитак 12. новембра, што ће сигурно бити пријатно изненађење, јер већ правиш неке планове. И у школи ће бити добро, поготову што се друштвених наука тиче. Тринаестог и четрнаестог имаћеш малих непријатности са родитељима.

БИК (21. 4 – 20. 5)

Очекује те леп период, мада мораш озбиљније и пажљивије да гледаш на догађаје око себе, у противном – направићеш неколико неопростивих грешака. Посебно води рачуна о свом понашању у школи. На љубавном плану 15. и 16. занимљив догађај. Аморова стрелица погодиће те право у срце. Ако је у питању особа у знаку Јарца, онда је то оно право.





БЛИЗАНЦИ (21. 5 – 21. 6)

Твој шарм и духовитост говориће ове недеље уместо тебе. Имаћеш сјајне тренутке са пријатељима. Још једном ћеш побрати аплаузе, прогласиће те мајстором за забаву. Ако имаш неких невоља у школи, имаћеш прилику да 10. исправиш све и поново стекнеш добар углед. Једна Водолија наћи ће пут до твог срца. Припреми се јер овог пута нећеш моћи лако да се извучеш.

РАК (22. 6 – 22. 7)

Ова недеља неће бити добра као претходне, зато треба бити врло опрезан. Твоја симпатија покушаће да те проверава, али методама које ти се не свиђају. Посаветуј се са пријатељем у знаку Бика, он ће ти помоћи да се извучеш из кризе. Постоји могућност да се посвађаш са родитељима јер неће хтети да удовоље твојој жељи.

ЛАВ (23. 7 – 23. 8)

Бићеш врло живахан ове недеље, имаћеш среће на свим пољима. Због тога гледај да све урадиш на време. Имаћеш сјајне шансе да добро окончаш тромесечје. Посебно повољан дан биће 15. Избегавај особе у знаку Јарца и Рибе, оне ти нису наклоњене па могу покушати да ти припишу нешто своје недело. Чувај се прехладе.

ДЕВИЦА (24. 8 – 22. 9)

Љубавни догађаји испуниће сваки тренутак, одушевиће те могућност да будеш са занимљивом особом, што је до сада изгледало немогуће. Ако си већ



у некој „шеми", припази, може ти се догодити да мораш да се правдаш и објашњаваш. У школи ће све бити у реду, нарочито добро сналазићеш се у математици и сродним предметима. Срећни дани за забаву биће 11. и 12.

ВАГА (23. 9 – 22. 10)

Породични живот и догађаји у кући биће ти на првом месту. Постоји могућност да разрешиш несугласице с родитељима и склопиш мир на дуже време. Добар друг(арица) упознаће те са шармантном особом у знаку Близанаца, вероватно ће с њом свратити до тебе. Ова недеља биће врло повољна за стваралачки рад, учење.

ШКОРПИОН (23. 10 – 22. 11)

Осећаћеш се врло моћно, све ће бити по твојој замисли, само пожелиш и чаробни штапић испуниће ти жељу. Ово се не односи само на школу. У породици ће бити мирно, са много разумевања за твоје неуобичајене прохтеве. Уосталом, то је и нормално, твој знак носи енергичност и интуицију својствену генијалцима.



СТРЕЛАЦ (23. 11 – 21. 12)

Ова недеља биће у знаку новчаних добитака и љубавних догађаја. „Батерије" су ти пуне тако да можеш да почнеш припреме за добру забаву. Твоје тајне ускоро ће се разоткрити, зато настој да се не изненадиш, јер можеш да се нађеш у процепу између истине и онога што се прича. Твоју лаковерност и овога пута могу да искористе супарници и покушају да те престигну.

ЈАРАЦ (21. 12 – 20. 1)

Венера је ушла у твоје сазвежђе и ту ће остати до 10. децембра. Пошто она доноси лепе љубавне догађаје, срећу у пословима који су повезани са уметношћу, можеш да очекујеш значајне промене. Осећаћеш се одлично, све ће ти одједном изгледати лакше и једноставније, стога се наоружај жељама, јер ћеш моћи врло лако да их оствариш.



ВОДОЛИЈА (21. 1 – 19. 2)

Врло променљиво расположење, помало нервозно, па покушај да се поставиш тако да увек имаш добар преглед свега што треба да радиш ове недеље. Можда ћеш имати мало бурније снове, али не брини, то је због утицаја звезда. У школи ћеш блистати, све ће ићи по твом плану. Настој да контролишеш потребу да у свему будеш најбољи (најбоља).

РИБЕ (20. 2 – 20. 3)

Брину те односи са друговима и другарицама, јер ти се чини да те избегавају. Но, све може да се исправи. Најлакше ће бити ако им објасниш своју потребу да се повучеш и размишљаш о стварима које те занимају. Лепи дани 14. и 15. Особа у знаку Бика ти је искрен пријатељ, па покушај с њом да разговараш о својим жељама. У школи ће бити у реду.

Елизабета Лукић

Илустровала: Драгана Јовчић

ЗНАК / ПРЕДМЕТИ	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК	☆	□	△	□	△	☆	○	□	△	□	☆	△
МАТЕМАТИКА (и сродне науке)	□	○	×	△	□	△	□	☆	□	☆	○	□
СТРАНИ ЈЕЗИК	□	△	□	☆	□	△	☆	○	☆	△	□	○
УМЕТНОСТ (ликовна, музичка)	□	☆	△	□	☆	☆	○	△	○	☆	□	△
ИСТОРИЈА	☆	□	○	□	△	○	□	○	□	□	○	□
ГЕОГРАФИЈА	△	☆	□	☆	□	☆	☆	☆	○	□	△	○
ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ	□	△	☆	△	○	☆	□	□	△	☆	□	☆
ТЕХНИЧКЕ НАУКЕ	○	□	□	○	□	△	○	△	○	△	☆	☆
ФИЗИКА	□	△	□	☆	△	○	□	○	□	○	△	☆
ХЕМИЈА	☆	□	○	△	○	□	☆	□	△	□	○	□
БИОЛОГИЈА	△	□	☆	○	□	☆	○	□	☆	△	☆	○

☆ – одлично □ – врло добро △ – добро ○ – задовољава × – не задовољава


WALT DISNEY
МИКИ


ХАЈДЕ ДА ПОГЛЕДАМО ШТА ИМА НОВО!
НОВИТЕТИ
ПОСЛЕДЊА РЕЧ ТЕХНИКЕ


УФ! КАКВЕ НОВОТАРИЈЕ!


ЈОООЈ! ВИДИ ОВО! СПОРТСКЕ ПАТИКЕ СА САТОМ ЗА МЕРЕЊЕ КИЛОМЕТРАЖЕ!


ГЛЕ... ПОЈАС С МЕРАЧЕМ КАЛОРИЈА!


А ОВА НАРУКВИЦА МЕРИ ПУЛС И ПРИТИСАК!


СУПЕР! Е, ОВО ЈЕ К'О ПОРУЧЕНО ЗА МЕНЕ!
11-6


ОДУВЕК САМ ЖЕЛЕО ДА ЗНАМ КОЛ'КО ДУГО ДРЕМАМ!
8:45
ДИГИТАЛНА ЛЕЖАЉКА